

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 08. januara 2021. godine
Ref. br.: AGJ1691/21

PRESUDA

u

slučaju br. KI230/19

Podnosilac

Albert Rakipi

Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Albert Rakipi (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), državljanin Republike Albanije, koga zastupa Artan Qerkini, advokat u Advokatskom društvu "Sejdiu i Qerkini" D.O.O. u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Pml. br. 253/2019 Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 30. septembra 2019. godine, u vezi sa presudom PAKR. br. 528/2018 Apelacionog suda Kosova, Odeljenje za teška krivična dela (u daljem tekstu: Apelacioni sud) od 16. aprila 2019. godine i presudom PKR. br. 432/15 Osnovnog suda u Prištini, Odeljenje za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovni sud) od 18. decembra 2017. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporenih presuda, kojima su navodno povređena prava podnosioca zahteva zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: UDLJP).
4. Podnosilac zahteva, u suštini, iznosi tvrdnje o (i) povredi principa "*jednakosti oružja*" i principa "*kontradiktornosti*", kao rezultat neprihvatanja predloženog dokaza od strane redovnih sudova i (ii) očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona, kao rezultat njegovog kvalifikovanja kao "*službeno lice*" zbog primene analogije od strane redovnih sudova.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavu 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 17. decembra 2019. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 20. decembra 2019. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Radomira Labana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Selvete Gërxhaliu-Krasniqi i Bajram Ljatifi (članovi).
8. Dana 14. januara 2020. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca o registraciji zahteva. Istog dana, Sud je obavestio Vrhovni sud o registraciji zahteva.
9. Dana 27. januara 2020. godine, Osnovni sud je dostavio Sudu originalni spis predmeta kao rezultat njegovog zahteva za dostavljanje spisa predmeta KI239/19, u kom zahtevu se nalaze iste sudske odluke koje osporava i drugi podnosilac H.V. Prema tome, Sud je imao mogućnost pristupa i uvida u originalni spis predmeta.

10. Dana 16. septembra 2020. godine, Sud je razmotrilo slučaj i odlučilo da odlučivanje o ovom slučaju odloži za neku drugu sednicu.
11. Dana 9. decembra 2020. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca kojim je predloženo (i) da se zahtev proglasi prihvatljivim; (ii) da se utvrdi da su navodi podnosioca zahteva o povredi principa kontradiktornosti i principa jednakosti oružja neosnovani i da samim tim nije došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP; i (iii) da se utvrdi da su gore navedene odluke redovnih sudova koje se odnose na kvalifikovanje podnosioca zahteva kao službeno lice donete uz povredu člana 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava u vezi sa članom 7. (Kažnjavanje samo na osnovu zakona) EKLJP, kao rezultat korišćenja analogije u krivičnom pravu. Istog dana, Veće za razmatranje je većinom glasova iznelo preporuku Sudu o prihvatljivosti zahteva.
12. Istog dana, Sud je glasao na sledeći način: (i) većinom glasova je utvrdio da je zahtev prihvatljiv; (ii) većinom glasova je utvrdio da je osporena presuda Vrhovnog suda doneta uz povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP kao rezultat neobrazloženosti odluke u odnosu na navod podnosioca zahteva o njegovom kvalifikovanju kao službeno lice; i (iii) proglasio nevažećom presudu [Pml. br. 253/2019] Vrhovnog suda od 30. septembra 2019. godine u odnosu na podnosioca zahteva i odlučio da presudu Vrhovnog suda Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, vrati na ponovno odlučivanje u skladu sa nalazima ove presude. Nakon toga, sudija Radomir Laban je tražio da podnese podudarno mišljenje koje su podržale sudije Bekim Sejdiu, Bajram Ljatići i Safet Hoxha.

Pregled činjenica

13. Dana 31. jula 2015. godine, Specijalno tužilaštvo Republike Kosovo (u daljem tekstu: STRK) podiglo je optužnicu (PPS. br. 145/2014) protiv podnosioca zahteva zbog toga što je izvršio krivično delo "*prevara pri vršenju službene dužnosti*" u saizvršilaštvu iz člana 341. stav 3. u vezi sa članom 23. Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: PKZK).
14. Istom optužnicom su za saizvršilaštvo istog gore navedenog krivičnog dela optužena još dva lica, prvooptuženi E.H., službeno lice, rektor Univerziteta u Prištini (UP), i drugooptuženi H.V., službeno lice, šef nabavke u UP.
15. Podnosilac zahteva je optužen da je u saizvršilaštvu, kao direktor jedne kompanije [kompanija ISN] u Republici Albaniji dobio ugovor sa Univerzitetom u Prištini za prevođenje nekoliko knjiga i da je radi sticanja protivpravne imovinske koristi za kompaniju "falsifikovao originalni ugovor", nakon čega je došlo i do izmene ugovora, čime je kompaniji omogućena veća imovinska korist za istu količinu usluga.
16. Dana 18. decembra 2017. godine, Osnovni sud u Prištini, Odeljenje za teška krivična dela (u daljem tekstu: Osnovni sud) je presudom PKR. br. 432/15 oglasio podnosioca zahteva krivim zbog toga što je izvršio krivično delo "*prevara pri vršenju službene dužnosti*" u saizvršilaštvu sa još dva gore navedena lica i

osudio podnosioca zahteva na kaznu zatvora u trajanju od šest (6) meseci, a pri tom mu je kaznu zatvora zamenio novčanom kaznom u iznosu od 10.000 (deset hiljada) evra. U nastavku, Osnovni sud je takođe obavezao okrivljene da Univerzitetu u Prištini solidarno nadoknade štetu u iznosu od 70.131,27 evra, kao i da okrivljeni solidarno plate troškove krivičnog postupka prema završnom računu suda, i da na ime sudskog paušala, svako od njih pojedinačno uplati iznos od 200 evra.

17. Osnovni sud je presudom PKR. br. 432/15 oglasio podnosioca zahteva krivim zbog toga što je izvršio krivično delo "prevara pri vršenju službene dužnosti" u saizvršilaštvu, obrazlažući da su saizvršioci krivi:

Zato što:

Optuženi E.H., službeno lice, rektor Univerziteta u Prištini (UP), H.V. službeno lice, šef nabavke u UP i Albert Rakipi, službeno lice, direktor Instituta za Međunarodne studije (IMS) iz Tirane, sa ciljem protiv zakonitog prisvajanja imovinske dobiti za kompaniju IMS, po prethodnom sporazumu su falsifikovali originalni ugovor „Prevod knjiga sa engleskog jezika na albanski jezik za potrebe Univerziteta u Prištini“ pod poz. na br. 43/8 od 05.12.2008. god., koji ugovor u članu 17. definiše ukupnu vrednost ugovora u iznosu od 500.000 € i cenu plaćanja od 12,65 € za 1.000 reči, tako da je dana 08. decembra 2008. god. zamenik direktora kompanije IMS J.Q. poslao optuženom E.H. zahtev za izmenu ugovora od merne jedinice „reči“ na mernu jedinicu „karakter“ gde je zatim, optuženi H. V. po sporazumu sa optuženim E.H., sastavio jedan novi ugovor u kojem je izmenio član 17. originalnog ugovora, tako da je umesto cene od 12,65 € za 1.000 reči, napisao cenu od 12,65 € za 1.000 karaktera, omogućujući na ovaj način veću dobit za IMS za istu količinu usluge, i da bi doveo do zablude ovlašćena lica u UP-u za izvršenje protiv zakonite isplate, optuženi H.V. je u falsifikovanom ugovoru zadržao broj i datum originalnog ugovora, koji je ugovor optuženi E.H., dana 13. decembra 2008. god. odveo u Tiranu da bi ga potpisao optuženi Albert Rakipi, koji je zatim na osnovu falsifikovanog ugovora dana 13. jula 2009. god. poslao u UP račun za prevod osam knjiga po ceni od 78.999,25 €, obračunato po mernoj jedinici „karakter“, što bi po originalnom ugovoru, obračunatog po mernoj jedinici „reči“ koštalo 14.991,91 €, kao i račun za prevod dokumenata akreditacije UP-a po ceni od 8.542,55 €, obračunato po mernoj jedinici „karakter“ a što bi po originalnom ugovoru obračunato po mernoj jedinici „reči“ koštalo 1.060.83 €, i da bi doveo do zablude ovlašćena lica u UP za izvršenje protiv zakonite isplate, optuženi Albert Rakipi je u tim računima stavio znak 1.000/F, a što je kod članova komisije UP za prijem prevedenog materijala, stvorilo zabludu da je računanje prevoda izvršeno po mernoj jedinici „reči“, tako da je ova komisija, prihvatajući kvalitet i količinu usluga obavljenih od IMS, preporučila izvršenje isplate, dok je optuženi H.V., iako je znao da je IMS obračunao cenu prevoda po mernoj jedinici „karakter“, dana 07. septembra 2009. god. izdao nalog za nabavku za isplatu u iznosu od 87.541,80 €, dok je dana 17. septembra 2009. god. Financijska služba UP-a ovaj iznos novca transferisala IMS-u, gde su na ovaj način optuženi obezbedili kompaniji IMS protiv zakonitu finansijsku dobit u iznosu od 70.131,27 €, na štetu UP-a.

Ovim su optuženi u zajedničkom izvršenju izvršili krivično delo Prevara pri vršenju službene dužnosti iz člana 341., stav 3. u vezi stava 1. u vezi člana 23. Krivičnog zakonika Kosova“.

18. Gore navedenom presudom, Osnovni sud je na osnovu Zakona o javnim nabavkama, podnosioca zahteva, kao predstavnika kompanije okvalifikovao statusom *“službenog lica“*. Osnovni sud je ocenio *“izjavu pod zakletvom“* (deo dosijea tendera) kojom se izjavljuje: *„ja dole potpisani, zastupajući Institut za Međunarodne studije (privrednog operatera koji predaje tender), izjavljujem pod zakletvom da privredni operater ispunjava uslove podobnosti iz Zakona o Javnoj nabavki Kosova, Zakon br. 2003/ 17, član 61., kao što se u nastavku citira. Ja sam pročitao navedene zahteve podobnosti i uveravam da navedeni privredni operater potpuno ispunjava iste. Ja prihvatom narav krivičnih i građanskih sankcija, novčanih kazni i oštete ako navedeni privredni operater namerno ili zbog nepažnje predaje bilo koji dokument ili izjavu koja sadrži sadržajno pogrešne ili varljive informacije“*.
19. Na osnovu ove *“izjave pod zakletvom“* Osnovni sud je utvrdio da *“je činjenica da je okrivljeni Albert Rakipi predstavljao Institut kao službeno lice, jer je delovao kao organizacija biznisa – pravno lice, jer po Zakonu o Javnoj nabavki, odnosno po odredbi iz člana 61. navedenog zakona, on je obavljao posebne obaveze koji su u vezi sa aktivnošću javne nabavke“*.
20. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda. Podnosilac zahteva je u svojoj žalbi naveo bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, povredu krivičnog zakona i imovinskopravnog zahteva.
21. Podnosilac zahteva je na početku konkretno naveo da je Osnovni sud nezakonito odbio da se kao materijalni dokaz izvede prepiska putem e-pošte između zamenika direktora kompanije direktora J.Q. i drugog optuženog H.V..
22. Drugo, što se tiče utvrđenog činjeničnog stanja, podnosilac zahteva navodi da nije utvrđeno da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo za koje je optužen, to jest krivično delo prevare pri vršenju dužnosti iz razloga što on u vreme kada je navodno izvršeno krivično delo, nije imao status *“službenog lica“*.
23. Treće, što se tiče imovinskopravnog zahteva, podnosilac zahteva je pozivajući se na relevantne odredbe Zakonika 04/L-123 o krivičnom postupku Republike Kosovo (u daljem tekstu: ZKPRK), odnosno na član 459, istakao da u ovom slučaju, takav zahtev nije podnelo zakonom ovlašćeno kompetentno lice koje treba da podnese imovinskopravni zahtev za poništaj konkretne radnje u parničnom postupku i kao rezultat toga, u ovom slučaju je došlo do prekoračenja optužbe koje je propisano članom 384. stav 1. podstav 1.10 ZKPRK-a.
24. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda, u odnosu na odluku o kazni, žalbu je izjavio i STRK, zahtevajući da se podnosiocu zahteva izrekne oštrija kazna.
25. Dana 2. maja 2018. godine, Apelacioni sud je presudom PAKR br. 27/2018, u tački I (jedan) usvojio žalbu prvooptuženog E.H. u celosti i izmenio presudu

Osnovnog suda u Prištini PKR. br. 432/2015 od 18. oktobra 2017. godine. Apelacioni sud je prvooptuženog E.H. oslobodio svih optužbi, u skladu sa odredbom člana 364. stav 1. tačka 1.3 ZKPRK-a.

26. Apelacioni sud je presudom PAKR br. 27/2018, u tački II (dva) usvojio žalbu STRK-a u odnosu na odluku o kazni za podnosioca zahteva i drugooptuženog H.V. i preinačio presudu PKR. br. 432/15 Osnovnog suda, tako što je izmenio kaznu zatvora u trajanju od šest (6) meseci na koju su podnosilac zahteva i drugooptuženi H.V. osuđeni u prvostepenom postupku i podnosiocu zahteva i drugooptuženom H.V. izrekao kaznu zatvora u trajanju od jedne (1) godine.
27. Apelacioni sud je presudom PAKR br. 27/2018, u tački III (tri) delimično usvojio žalbu podnosioca zahteva i drugooptuženog H.V. u delu koji se odnosi na imovinskopravni zahtev, tako što je Univerzitet u Prištini, u svojstvu oštećenog, uputio na građansku parnicu, dok je preostali deo žalbe podnosioca odbio kao neosnovan.
28. Apelacioni sud je svojom presudom u vezi sa navodima podnosioca zahteva o nezakonitom odbijanju izvođenja elektronske prepiske kao materijalnog dokaza, istakao sledeće: *"[...] sud ocenjuje zakonitost dokaza i koliko oni dokazuju elemente krivičnog dela, nanošenje štete ili bilo koje druge važne stvari. Budući da se u ovom slučaju bavimo sa jednim dokazom za čije izvođenje sud je morao da izda nalog, a poreklo njegovog odbijanja nije poznato [...] ovaj sud smatra da je prvostepeni sud sa pravom odbio izvođenje ovog dokaza"*.
29. Što se pak tiče navoda podnosioca zahteva da on nema status *"službenog lica"* Apelacioni sud je ocenio da je Osnovni sud u vezi sa ovim navodom dao potrebno obrazloženje, a koje obrazloženje *"[...] usvaja i ovaj sud i ne vidi potrebnim da uradi još jednom procenjivanje"*.
30. Treće, što se tiče navoda u vezi sa imovinskopravnim zahtevom, Apelacioni sud je taj navod smatrao osnovanim, te ocenio da Univerzitet u Prištini nije podneo takav zahtev u svojstvu oštećene strane, i kao rezultat toga ga je radi ostvarivanja tog zahteva uputio na građansku parnicu.
31. Na kraju, u vezi sa žalbom STRK-a zbog visine kazne, Apelacioni sud je uvažio primenu olakšavajućih okolnosti od strane Osnovnog suda u slučaju podnosioca zahteva, iako, po njegovom mišljenju, *"[...] one nisu te prirode koje opravdavaju, ili su dovoljne za ublažavanje kazne ispod granica propisanih zakonom [...]"*.
32. Dana 21. juna 2018. godine, podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda PAKR. br. 27/2018 od 2. maja 2018. godine i presude Osnovnog suda PKR. br. 432/15 od 18. decembra 2017. godine.
33. U svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnosilac zahteva je naveo bitne povrede krivičnog zakona, bitne povrede zakona o krivičnom postupku iz člana 384. stav 1. ZKPRK-a i drugih odredbi krivičnog postupka koje su uticale na zakonitost osporenih presuda Osnovnog i Apelacionog suda.

34. Povodom svog navoda o povredi krivičnog zakona, podnosilac zahteva je, između ostalog, izneo da je član 341. stav 3. u vezi sa stavom 1. PKZK-a, pogrešno primenjen, sa obrazloženjem da krivično delo *“prevare pri vršenju službene dužnosti”* može izvršiti samo lice koje u trenutku izvršenja krivičnog dela ima status *“službenog lica”* koji je utvrđen relevantnim zakonskim odredbama.
35. Povodom navoda o bitnim povredama krivičnih odredbi, podnosilac zahteva je, između ostalog, istakao da su povređeni principi *“jednakosti oružja”* i *“kontradiktornosti”* iz razloga što su redovni sudovi odbili predlog odbrane da se kao materijalni dokaz izvede elektronska prepiska, što bi, prema navodima podnosioca zahteva, direktno uticalo na suprotno utvrđivanje činjeničnog stanja.
36. Dalje, podnosilac zahteva takođe navodi i povrede odredaba krivičnog postupka, koje su uticale na zakonitost osporenih presuda. U tom kontekstu, podnosilac navodi da načelo *“Beneficium Cohesionis”* nije primenjeno, a takođe i povredu svog prava na odbranu.
37. Povodom svog navoda o povredi prava na odbranu, podnosilac zahteva naglašava da mu je usled toga što nije zakazan pretres, odnosno nije održana sednica apelacionog veća, uskraćeno predočavanje novih dokaza, a po njegovom mišljenju, da su nižestepeni sudovi izveli te relevantne dokaze, formirali bi potpuno suprotno činjenično stanje.
38. Protiv gore navedenih presuda Osnovnog i Apelacionog suda, zahtev za zaštitu zakonitosti je podneo i STRK.
39. Dana 15. oktobra 2018. godine, Vrhovni sud je presudom Pml. br. 238/2018, usvojio, kao osnovan, zakon za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva, te ukinuo presudu Apelacionog suda i vratio predmet istom sudu na ponovno odlučivanje. S druge strane, isti sud je odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo STRK.
40. Vrhovni sud je pozivajući se na sudsku praksu Ustavnog suda (slučaj KI104/2016, podnosilac *Miodrag Pavić*, presuda od 29. maja 2017. godine), utvrdio:
- “[...] da u ovom slučaju sa presudom drugog stepena prekršeno je pravo na pravično suđenje koja je garantovana sa članom 31 Ustava Republike Kosova u vezi sa članom 6 EKLJP. Ovaj sud procenjuje da u ovom slučaju, navedenim osuđenima je u stvarnosti prekršeno pravo na pravično suđenje koje je garantovano Ustavom i Evropskom Konvencijom za Ljudska Prava, jer isti kako se navodi u zahtevima njihove odbrane, nisu obavešteni sa ročište drugog stepena kako bi podneli njihove aspekte i argumente u vezi sa ovim krivičnim postupkom”.*
41. Vrhovni sud je zaključio: *“U ponovnom odlučivanju, drugostepeni sud mora izbegavati gore utvrđene prekršaje, tako da obavesti osuđene i njihovu odbranu za sledeća ročišta i potom da donese jednu zakonitu odluku”.*

Postupak pred sudovima nakon vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje

42. Dana 16. aprila 2019. godine, Apelacioni sud je u postupku ponovnog odlučivanja, presudom PAKR. br. 528/2018, usvojio u celosti žalbu STRK-a u pogledu odluke o kazni, za podnosioca zahteva i drugog optuženog H.V., tako što je preinačio presudu PKR. br. 432/15 Osnovnog suda, i kaznu zatvora u trajanju od šest (6) meseci na koju su podnosilac zahteva i drugooptuženi H.V. bili osuđeni u prvostepenom postupku preinačio i osudio podnosioca zahteva i drugooptuženog H.V. na kaznu zatvora u trajanju od jedne (1) godine.
43. Istom presudom Apelacioni sud je u postupku ponovnog odlučivanja delimično usvojio žalbu podnosioca zahteva u delu koji se odnosi na imovinskopравни zahtev (*samo što se tiče obaveze okrivljenih da nadoknade prouzrokovanu štetu*), te uputio Univerzitet u Prištini u svojstvu oštećenog na građansku parnicu, dok je preostali deo žalbe podnosioca odbio kao neosnovan.
44. Apelacioni sud je u svojoj presudi u vezi sa navodom podnosioca zahteva da nema status "službenog lica" ocenio:

"[...] stoji činjenica da je [podnosilac zahteva] državljaniin Republike Albanije i da Institut za Međunarodne Studije koju zastupa optuženi, je osnovan u Albaniji ali iz ove činjenice se ne može zaključiti da optuženi u konkretnom slučaju nema svojstvo službenog lica. Jer, prema Zakonu Javne Nabavke Kosova br. 2003/17, ovaj Institut, kao zainteresirana stranka je izrazila ponudu na Kosovu kao ekonomski operator (pružio je usluge, odnosno ugovorio je rad) i [podnosilac zahteva] osim što zastupa Institut kao službeno lice, prilikom dobijanja tendera od ugovornog tela (Univerzitet Prištine), preuzeo je vršenje posebnih službenih dužnosti na osnovu ovlašćenja predviđeni zakonom".

45. Što se pak tiče navoda podnosioca zahteva o odbijanju izvođenja elektronske prepiske kao materijalnog dokaza, Apelacioni sud je utvrdio: *"[...] ovaj sud je podržao razloge data od prvostepenog suda presudom PAKR. br. 27/2018 dana 2 maja 2018. godine i pošto ove zaključke je podržao i Vrhovni sud svojom presudom PML. br. 238/2018 od 15.10.2018. godine ovaj sud neće doneti procene u ovom pravcu. Zatim, i pod pretpostavkom da su ove elektronske korespondencije prihvatljivi dokazi da je [J.Q.] komunicirao sa optuženim [H.V.] oko promene osnovnog ugovora ne oslobađa [podnosioca zahteva] od krivične odgovornosti jer je upravo ovaj optuženi koji je potpisao promenjeni ugovor".*
46. Dalje, povodom žalbe STRK-a u pogledu visine kazne, Apelacioni sud je uvažio primenu olakšavajućih okolnosti od strane Osnovnog suda u slučaju podnosioca zahteva, ali, po njegovom mišljenju *"[...] one nisu te prirode koje opravdavaju, ili su dovoljne za ublažavanje kazne ispod granice propisane zakonom [...]".* Kao rezultat toga, Apelacioni sud je usvojio kao osnovan zahtev STRK-a i izrekao podnosiocu zahteva kaznu zatvora u trajanju od jedne (1) godine, uz obrazloženje da su *"[...] ove kazne srazmerne društvenom riziku krivičnog dela i krivičnoj odgovornosti [podnosioca zahteva], i da sa njima može se uticati na njihovo sprečavanje od počinjanja krivičnih dela u buduće i njihovom*

rehabilitacijom, ali i sprečavanjem drugih da izvrše krivična dela, odnosno može se postići surha kažnjavanja predviđenim u odredbi člana 41. [KZK-a]”.

47. Na kraju, povodom navoda u vezi sa imovinskopравnim zahtevom, Apelacioni sud je prihvatio kao delimično osnovane žalbe podnosioca zahteva i drugog optuženog H.V. (*samo što se tiče obaveze okrivljenih da nadoknade prouzrokovanu štetu*) ocenjujući da Univerzitet u Prištini, u svojstvu oštećene strane nije podneo imovinskopравni zahtev i kao rezultat toga, on je radi ostvarivanja tog zahteva uputio istog na građansku parnicu.
48. Dana 12. juna 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu protiv presude Apelacionog suda PAKR. br. 528/2018 od 16. aprila 2019. godine i presude Osnovnog suda PKR. br. 432/15 od 18. decembra 2017. godine.
49. Dana 27. avgusta 2019. godine, Kancelarija glavnog državnog tužioca je dopisom KMLP II. br. 176/2019, predložila da se zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva odbije kao neosnovan.
50. Podnosilac zahteva je u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti naveo: (i) povredu krivičnog zakona; (ii) bitne povrede zakona o krivičnom postupku iz člana 384. stav 1. ZKPRK-a i (iii) druge povrede odredaba krivičnog postupka koje se odnose na zakonitost osporenih presuda.
51. Prvo, u vezi sa navodom o povredi krivičnog zakona, podnosilac zahteva ističe da on nema status **“službenog lica”**. U tom kontekstu, podnosilac zahteva precizira da se *“[...] ekonomski operatori ne kvalifikuju da bi bili “službeno lice” prema stavu (1) [člana 107. Privremenog krivičnog zakona], pošto je jasno da oni nisu izabrani ili imenovani u javnu jedinicu”*. Podnosilac zahteva dalje navodi da u konkretnom slučaju *“[...] izraz zakon podrazumeva domaće zakone a ne i onih drugih zemalja, jer ako bi bilo suprotno, dakle da ako bi ovaj izraz podrazumevao i zakone drugih zemalja, onda jedna takva okolnost bi predstavljala “zakonsku agresiju” Kosova u druge zemlje”*. Podnosilac zahteva je na specifičan način tvrdio da je: *“primena Zakona o Javnim Nabavkama da se da status službenog lica [podnosiocu zahteva] arbitrarna, jer se ovaj zakon ne bavi uopšte određivanjem statusa službenih lica, već određuje postupke nabavki u javnim tenderima. Čak i kada bi Zakon o Nabavkama određivao značenje izraza “službeno lice” u krivičnom pravu je zabranjena analogija stoga i odredbe ovog zakona ne bi mogle naći primenu, zato što status službenog lica mogu imati samo osobe koje su na taksativan način određene u Krivičnom zakonu. Zabrana primene analogije u krivičnom pravu je u funkciji pravne sigurnosti subjekata pravde. Jasno se primećuje da je u ovom krivičnom postupku Apelacioni sud povredio ovaj princip. Zabrana analogije je taksativno predviđena u članu 1 stav 3 Privremenog Krivičnog Zakonika Kosova na osnovu kojeg: “Definicija krivičnog dela mora da bude precizno propisana, a analogno tumačenje nije dozvoljeno”.*
52. Drugo, podnosilac zahteva navodi da je u ovom slučaju prekršen princip *“jednakosti oružja”* iz razloga što su redovni sudovi odbili da se kao materijalni dokaz izvede elektronska prepiska.

53. Treće, podnosilac zahteva je u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti takođe naveo da u Apelacionim sudu nije vođen pismeni zapisnik.
54. Neodređenog dana, podnosilac zahteva je podneo poseban podnesak za dopunu zahteva za zaštitu zakonitosti, kojim je tražio da se ukine presuda Apelacionog suda PAKR. br. 528/2018 od 16. aprila 2019. godine, sa obrazloženjem da je veće Apelacionog suda koje je odlučivalo u predmetu [PAKR. br. 27/2018 Apelacionog suda od 2. maja 2018. godine], i nakon vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje od strane Vrhovnog suda, u istom sastavu odlučivalo i u predmetu povodom osporene presude Apelacionog suda [PAKR. br. 528/2018 od 16. aprila 2019. godine].
55. Dana 30. septembra 2019. godine, Vrhovni sud je presudom Pml. br. 253/2019, odbio, kao neosnovan, zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo podnosilac zahteva.
56. Vrhovni sud je povodom navoda podnosioca zahteva koji je istaknut u dopuni zahteva za zaštitu zakonitosti ocenio:

“Prilikom ocenjivanja tvrdnje podnete u ispunjenom zahtevu za zaštitu zakonitosti, Vrhovni sud Kosova procenjuje da ova tvrdnja je bila neosnovana pošto ne predstavlja bitno kršenje odredbi krivičnog postupka, činjenica da posle vraćanja predmeta na ponovno odlučivanje, izvrši izmena veća drugostepenog suda. Imajući u vidu činjenicu da poništenje presude drugostepenog suda je izvršeno samo zbog ne obaveštavanja stranaka za sednicu razmatranja u drugostepenom sudu i da ovo kršenje je izbegavano na ponovnom odlučivanju od strane drugostepenog suda”.

57. Što se pak tiče navoda podnosioca zahteva da nije imao status “službenog lica”, Vrhovni sud je utvrdio da “[...] krivično delo u kojoj je reč, može se izvršiti ekskluzivno od službenog lica i ovom prilikom, sudovi nižih instanci su potencirali u svojim odlukama činjenicu da je [podnosilac zahteva] imao ovo svojstvo, i više, citirali su zakonske odredbe koje određuju svojstvo službenog lica, iako se radi o državljaninu Republike Albanije i organizacija "ISD", je takođe imala sedište u Tirani, međutim, nije bilo sumnje da je osuđeni imao svojstvo službenog lica pošto, osim činjenice da je bio predstavnik "ISD" i dao ponudu na Kosovu kao predstavnik ekonomskog operatora, preuzeo konkretno vršenje službenih dužnosti na osnovu zakonskog ovlašćenja, kako je određeno odredbom člana 107. ZKPK-a”.
58. Povodom navoda podnosioca zahteva u odnosu na neizvođenje elektronske prepiske kao materijalnog dokaza od strane redovnih sudova, Vrhovni sud je utvrdio: “U konkretnom slučaju proizilazi da je neosnovana tvrdnja što se tiče kršenja jednakosti oružja, odnosno za ne prihvatanje predloga odbrane o čitanju korespondencije ostvarenih komunikacija između osuđenog [H.V.] i direktora "ISD" [J.Q.]. Prvostepeni sud je u devetoj stranici svoje presude obrazložio činjenicu zašto se ovaj predlog odbrane nije prihvatio i to da se nije znalo sa kojeg uređaja su izvedena ove komunikacije, da nije bilo ekspertize u vezi sa ovim komunikacijama, i za više, za prihvatanje ovih dokaza, prethodno je trebalo da bude posebnog naloga od strane suda za njihovo prisluškivanje,

prema tome, zbog ovog razloga se nisu ispunjavali uslovi da se ove komunikacije prihvataju kao dokazi”.

59. Povodom navoda podnosioca zahteva koji je iznet u njegovom zahtevu za zaštitu zakonitosti da u Apelacionom sudu nije vođen pismeni zapisnik, Vrhovni sud je utvrdio da je ovaj navod neosnovan iz razloga što se taj zapisnik nalazi u spisima predmeta.
60. U zaključku, Vrhovni sud je utvrdio da osporene presude Osnovnog i Apelacionog suda nisu zahvaćene bitnim povredama odredaba krivičnog postupka niti povredama krivičnog zakona.

Navodi podnosioca zahteva

61. Podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Vrhovnog suda doneta uz povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i članom 10. UDLJP.
62. Podnosilac u svom zahtevu, u suštini, navodi dve različite tvrdnje, odnosno tvrdnje o (i) povredi principa "jednakosti oružja" i "principa kontradiktornosti", kao rezultat neprihvatanja dokaza koji je predložen od strane redovnih sudova i (ii) očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona, kao rezultat njegovog kvalifikovanja kao "službeno lice" zbog primene analogije od strane redovnih sudova.

(i) Navodi podnosioca zahteva o povredi principa "jednakosti oružja" i "principa kontradiktornosti", kao rezultat neprihvatanja dokaza koji je predložen od strane redovnih sudova

63. Sud podseća da je podnosilac zahteva pred redovnim sudovima, odnosno pred Osnovnim sudom, predložio da elektronska komunikacija između J.Q. i H.V. razmotri kao materijalni dokaz. U kontekstu ovog predloga, podnosilac zahteva je pred redovnim sudovima konstantno naglašavao da je postupak izmene ugovora sproveden između J.Q. i H.V..
64. Podnosilac zahteva se u svom zahtevu u vezi sa principom "jednakosti oružja" i "kontradiktornosti" poziva na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), naglašavajući da "u sudskoj praksi, ESLJP je naglasila da je princip "jednakosti oružja" jedan od osnovnih elemenata prava na pravično suđenje". U vezi sa principima razvijenim od strane ESLJP-a a koji se tiču principa jednakosti oružja, podnosilac se poziva na sledeće slučajeve: *Nideröst-Huber* protiv Švajcarske, 18. februar 1997. godine, stav 23; *Kress protiv Francuske* [VV], predstavka br. 39594/98, stav 72; *Yvon protiv Francuske*, predstavka br. 44962/98, stav 31; *Gorraiz Lizarraga i drugi protiv Španije*, predstavka br. 62543/00, stav 56; *Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, predstavka br. 21510/03, presuda od 31. maja 2007. godine). U nastavku, podnosilac zahteva u vezi sa pitanjem poštovanja principa jednakosti oružja u postupku, kao što je to određeno od strane ESLJP-a, pominje i sledeće slučajeve: *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije*, presuda od 27. oktobra 1993. godine; *Bulut protiv Austrije*, presuda od 22. februara 1996. godine; i *Komanicky protiv Slovačke*, presuda od 4. juna

2002. godine, stav 45; *Matyjek protiv Poljske*, stav 65; *Perić protiv Hrvatske i Edward i Lewis protiv Ujedinjenog Kraljevstva*. Podnosilac se u svom zahtevu takođe poziva i na odluku V-III-1188/2010 Ustavnog suda Republike Hrvatske od 7. novembra 2013. godine.

65. Podnosilac zahteva u nastavku naglašava: *“U našem proceduralnom sistemu, Sud prihvata da proceni dokaze koji su podneti od stranaka. Pozivajući se na ovaj sistem, za dokaze koje je tuženi podneo u obliku dokumenata, sud mora preduzeti potrebne radnje da verifikuje njihovu autentičnost ako dovodi u pitanje njihovu autentičnost”*.
66. Podnosilac zahteva, pozivajući se na cirkularno pismo Vrhovnog suda [12/2015] od 12. januara 2015. godine, navodi da je odbijanje izvođenja elektronske komunikacije kao materijalnog dokaza od strane redovnih sudova u suprotnosti sa ovim cirkularnim pismom, koje prema podnosiocu zahteva *“dozvoljava sudovima i tužilaštvima da preduzmu bilo kakve proceduralne radnje kako bi se pružili dokazi koji su relevantni za krivicu ili nevinost okrivljenog”*.
67. Nakon toga, u svetlu svoje tvrdnje da su povređeni princip jednakosti oružja i princip kontradiktornosti, podnosilac zahteva je naglasio da princip jednakosti oružja, koji je ustanovio ESLJP, nije poštovan u njegovom slučaju. U vezi s tim, podnosilac prijave navodi sledeće: *“Elektronske komunikacije koje su predložili i odbacili sudovi nižih stepena bili su relevantan dokaz koji bi dokazao nevinost [podnosioca zahteva]. Ove elektronske komunikacije su takođe relevantni dokazi koji bi dokazali celokupni napredak i proces promene ugovora, odnosno koje su osobe bile uključene u ovaj proces i dokazale nepostojanje elementa namere od strane [podnosioca zahteva]”*.
68. Podnosilac zahteva u nastavku kaže: *„Paradoksalno je da Pretresno veće, koje odbija predlog za elektronsku komunikaciju pregleda kao materijalni dokaz, postavlja pitanja optuženima koja su bila direktno uključena u takve komunikacije, a Apelacioni sud i Vrhovni sud to smatraju kao pravilno delovanje.*

Redovni sudovi takođe greše kada kao razlog za neprihvatanje e-pošte kao dokaza naglašavaju da bi takvi dokazi bili prihvatljivi samo ako bi bili obuhvaćeni primenom prikrivenih istražnih i nadzornih mera. Dokazi se osiguravaju na ovaj način samo kada Državno tužilaštvo zahteva njihovo obezbeđivanje, a ne kada okrivljeni dobrovoljno podnese elektronsku komunikaciju da se vodi kao dokaz.

Redovni sudovi, tokom procene žalbenih navoda da elektronska komunikacija koja se desila između svedoka [J.Q.] i okrivljenog [H.V.] nije prihvatljiv dokaz čine elementarne greške kao što sledi:

Potpuno je zbunjujući i neprihvatljiv zaključak redovnih sudova da i kada bi se razmotrili kao dokazi elektronske komunikacije, epilog za [podnosioca zahteva] bi bio potpuno isti. Ovaj stav je zbunjujući jer uopšte nije jasno da li su elektronske komunikacije kao dokazi prihvatljive, ili su se redovni sudovi upustili u procenu njihovih dokaznih vrednosti.”

(ii) Navodi podnosioca o očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona, kao rezultat njegovog kvalifikovanja kao "službeno lice" zbog primene analogije od strane redovnih sudova

69. U vezi sa svojim navodom o očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona zbog primene analogije od strane redovnih sudova, podnosilac zahteva iznosi sledeće:

"Podnosilac je osuđen za krivično delo iz člana 341. Privremenog Krivičnog zakonika Kosova "prevara pri vršenju službene dužnosti". Prevara pri vršenju dužnosti može da se izvrši samo od "službenog lica". Uzimajući u obzir činjenicu da je NVO "IMS" (Republika Albanija) bila u ugovaračkom odnosu sa Univerzitetom u Prištini, sledeća pitanja koja treba da se obrađuju jesu:

- a. Da li svakom privrednom operatoru treba da se daje status "službenog lica" po Privremenom Krivičnom zakoniku, kao i:*
- b. Ima li mogućnosti da odgovorno lice jedne strane NVO, koja nije registrovana u Republici Kosovo, ima status službenog lica".*

70. U vezi sa pojmom "službenog lica" podnosilac zahteva se poziva na odredbe Privremenog krivičnog zakona, odnosno na njegov član 107 (1), koji predviđa:

*„(1) Izraz "službeno lice" označava: 1) Lice izabrano ili imenovano u javnu ustanovu; 2) Ovlašćeno lice u poslovnoj organizaciji ili drugom pravnom licu **koje na osnovu zakona ili drugog propisa donetog u saglasnosti sa zakonom** vrši javno ovlašćenje u koje u okvirima datog ovlašćenja obavlja određene poslove; 3) Lice koje obavlja posebne služene dužnosti, na osnovu ovlašćenja propisanog zakonom".*

71. S tim u vezi, prema navodima podnosioca zahteva "Jasno se vidi da se ekonomski operatori ne kvalifikuju da bi bili "službena lica" po stavu (1) pošto je jasno da oni nisu izabrani ili imenovani od neke javne jedinice".

72. Podnosilac zahteva nastavlja navodeći da: "[...] izraz zakon podrazumeva domaće zakone a ne one drugih država, jer kada bi bilo suprotno, dakle kad bi ovaj izraz podrazumevao i zakone drugih država, onda bi takva okolnost predstavila "zakonsku agresiju" Kosova na druge države. Više je nego jasno da izraz upotrebljen u Krivičnom zakoniku **"Lice koje vrši javno ovlašćenje u koje u okvirima datog ovlašćenja obavlja određene poslove"** podrazumeva ovlašćenja koja proističu iz domaćih zakona. Ovlašćenja koja ima [podnosilac zahteva] u NVO "IMS" proističu iz zakona Republike Albanije a ne iz onih Republike Kosovo. Ova se činjenica utvrđuje iz samih zaključaka Apelacionog suda a koji se podržavaju i od Vrhovnog suda gde se između ostalog kaže da "Institut za međunarodne studije" je osnovan u Albaniji".

73. Podnosilac zahteva dalje obrazlaže: "Sprovođenje Zakona o Javnoj nabavki da bi se dao status službenog lica [podnosioca zahteva] je proizvoljno, zato što se ovaj zakon uopšte ne bavi definisanjem statusa službenih lica, nego određuje postupke nabavke u javnim tenderima. I kada bi Zakon o Nabavki definisao značaj izraza "službeno lice" u krivičnom pravu je zabranjena analogija, stoga

i odredba ovog zakona ne bi našla primenu, jer status službenog lica mogu da imaju samo lica određena na taksativan način u Krivičnom zakoniku”.

74. Podnosilac zahteva dalje naglašava: *“Zabrana primene analogije u krivičnom pravu je u funkciji pravne sigurnosti subjekata prava. Jasno se primećuje da su u ovoj krivičnoj stvari redovni sudovi povredili ovo načelo. Zabrana analogije je taksativno predviđena članom 1., stav 3. Privremenog Krivičnog zakonika Kosova, po kojem: "Definicija krivičnog dela mora da bude strogo utvrđena i tumačenje analogijom nije dozvoljeno".”*
75. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva ponovo naglašava da se u konkretnom slučaju radi o proizvoljnom tumačenju zakona iz razloga što su u ovom slučaju: *“[...] redovni sudovi na proizvoljan način dali [podnosiocu zahteva], izvršnom direktoru jedne strane NVO (Republike Albanije), status službenog lica i nazvali su prevarom sporazum zasnovan na volju stranaka”.*
76. Na kraju, podnosilac zahteva predlaže Sudu:
- (i) da usvoji njegov zahtev kao prihvatljiv;
 - (ii) da u skladu sa pravilom 42. Poslovnika naloži održavanje rasprave, i
 - (iii) da ustanovi ugrožavanje individualnih prava podnosioca garantovanih članom 31. Ustava Republike Kosovo, članom 10. UDLJP i članom 6. EKLJP, kao ishod povreda izvršenih od Osnovnog suda, Apelacionog suda i Vrhovnog suda jednog niza prava podnosioca zagwarantovanih ovim instrumentima i Zakonikom o krivičnom postupku Kosova; i
 - (iv) da odredi bilo koju drugu pravnu meru koju ovaj poštovani Sud ocenjuje kao pravno osnovanom i razumnom.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

- 1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*
- 2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.*
- 3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.*
- 4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.*
- 5. Svako ko je optužen za krivično deo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.*

Član 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima]

1. Niko se ne može proglasiti krivim ili kazniti za krivično delo koje, u momentu izvršenja, nije bilo određeno zakonom kao krivično delo, osim za dela, koja su u periodu u kojem su počinjena, na osnovu međunarodnog prava, smatrana genocidom, ratnim zločinima ili zločinima protiv čovečnosti.

[...]

Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima

Član 10.

Svako ima potpuno jednako pravo na pravično javno suđenje pred nezavisnim i nepristrasnim sudom koji će odlučiti o njegovim pravima i obavezama, i o osnovanosti svake krivične optužbe protiv njega.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

- a. da u najkraćem mogućem roku, podrobno i na jeziku koji razume, bude obavešten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega;*
- b. da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;*
- c. da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtevaju;*
- d. da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;*
- e. da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.*

Član 7.
(Kažnjavanje samo na osnovu zakona)

1. *Niko se ne može smatrati krivim za krivično delo nastalo činjenjem ili nečinjenjem koje nije predstavljalo krivično delo u vreme izvršenja, prema nacionalnom ili međunarodnom pravu. Isto tako, izrečena kazna neće biti teža od one koja se primenjivala u vreme izvršenja krivičnog dela.*
2. *Ovaj član ne utiče na suđenje ili kažnjavanje bilo koje osobe koja je kriva za činjenje ili nečinjenje, ako je to delo u vreme izvršenja predstavljalo krivično delo prema opštim pravnim načelima priznatim kod civilizovanih naroda.*

Privremeni krivični zakonik [Uredba UNMIK-a 2003/25]

POGLAVLJE I:
Opšte odredbe
Član 1.
NAČELO ZAKONITOSTI

[...]

3. *Definicija krivičnog dela mora da bude strogo utvrđena, tumačenje analogijom nije dozvoljeno. U dvosmislenim slučajevima, definicija krivičnog dela biće tumačena se u korist lica pod istragom , optuženog ili osuđenog lica..*

Član 23.
ZAJEDNIČKO IZVRŠENJE

Kada dva ili više lica zajednički izvrše krivično delo tako što učestvuju u izvršenju krivičnog dela ili u značajnoj meri doprinesu njegovom izvršenju na bilo koji drugi način svako od njih je odgovorno i biće kažnjeno kako je propisano za dato krivično delo.

Član 107.

(1) Izraz “službeno lice” označava:

- 1) *Lice izabrano ili imenovano u javnu ustanovu;*
- 2) *Ovlašćeno lice u poslovnoj organizaciji ili drugom pravnom licu koje na osnovu zakona ili drugog propisa donetog u saglasnosti sa zakonom vrši javno ovlašćenje i koje u okvirima datog ovlašćenja obavlja određene poslove;*
- 3) *Lice koje obavlja posebne službene dužnosti, na osnovu ovlašćenja propisanog zakonom;*
- 4) *Lice koje je pripadnik osoblja UNMIK-a ili KFOR-a, što nema dejstva na važeće privilegije i imunitet date takvom licu;*
- 5) *Lice koje je pripadnik osoblja kancelarija za vezu na Kosovu;*

- 6) Lice u javnoj međunarodnoj ili nadnacionalnoj organizaciji koje je priznato kao činovnik ili drugo lice zaposleno na osnovu ugovora u okviru značenja propisa koji se donose na osoblje u takvim organizacijama;
- 7) Sudija, tužilac ili drugi činovnik u nekom međunarodnom tribunalu koji ima jurisdikciju nad Kosovom.

(2) Izraz "odgovorno lice" označava pojedinca u poslovnoj organizaciji ili pravnom licu kojem su zbog njegove funkcije ili posebnog ovlašćenja povereni poslovi koji su u vezi sa primenom zakona ili drugih propisa donetih na osnovu zakona ili opštih pravila poslovnih organizacija ili drugih pravnih lica da upravljaju ili vode poslove u vezi sa imovinom, ili u vezi sa upravljanjem proizvodnim ili drugim privrednim procesom ili njihovim nadzorom. Službeno lice iz stava 2 ovog Člana takođe će da bude smatrano odgovornim licem, kad delo o kojem je reč nije predviđeno odredbama poglavlja o krivičnim delima protiv službenih i drugih dužnosti, ili odredbama o krivičnim delima službenog lica koja su propisana u drugim poglavljima ovog Zakona.

(3) Kad je kao izvršilac krivičnog dela označeno neko službeno ili odgovorno lice, sva lica navedena u stavovima 1 ili 2 ovog Člana mogu da budu izvršioци takvog krivičnog dela, pod uslovom da iz obeležja krivičnog dela ne sledi da izvršilac može da bude samo neko od tih lica.

Član 261. PREVARA

(1) Ko god, u nameri da stekne materijalnu korist za sebe ili drugog prevari drugo lice I drži to lice u zabludi lažnim predstavljanjem ili prikrićivanjem činjenica i na taj način navede to lice da nešto učini ili da se uzdrži od nekog činjenja na štetu svoje ili imovine nekog drugog lica biće kažnjen novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

(2) Ako krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana dovede do štete koja premašuje 15.000 evra, izvršilac će biti kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina

Član 332. FALSIFIKOVANJE ISPRAVA

(1) Ko god saćini lažni dokument, izmeni pravi dokument u nameri da upotrebi takav dokument kao pravi ili svesno upotrebi lažan ili preinaćen dokument kao pravi biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do jedne godine.

(2) Kažnjiv je pokušaj krivičnog dela opisanog u stavu 1 ovog Člana.

(3) Kad je krivično delo opisano u stavu 1 ovog Člana izvršeno u vezi sa javnim dokumentom, testamentom, menicom, javnom ili službenom evidencijom ili nekom drugom evidencijom koja se vodi na osnovu zakona izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Član 341.
PREVARA PRI VRŠENJU SLUŽBENE DUŽNOSTI

1. *Službeno lice koje, u nameri da sebi ili drugom licu pribavi protivpravnu materijalnu korist, podnošenjem lažnog izvoda računa ili na bilo koji drugi način dovede u zabludu ovlašćeno lice da izvrši protivpravnu isplatu naknade, biće kažnjeno novčanom kaznom ili zatvorom do pet godina.*

[...]

3. *Kad krivično delo opisano u stavu 1. ovog Člana dovede do materijalne koristi koja prelazi (5,000) evra, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom jedne (1) do deset (10) godina.*

Zakonik br. 04/L-123 o krivičnom postupku Republike Kosovo

Član 87.
Značenje skrivenih i tehničkih mera praćenja i istrage
tokom predistražnog postupka

Za potrebe ove glave:

1. *Skrivena ili tehnička mera praćenja ili istrage ("mera u skladu sa ovo glavom") označava bilo koju od sledećih mera:*

- 1.1. *Skriveni fotografski ili video nadzor;*
 - 1.2. *Tajno praćenje razgovora;*
 - 1.3. *Pretres poštanskih pošiljaka;*
 - 1.4. *Prisluškivanje telekomunikacija, treba koristiti IMSI - Čitaoca – Međunarodna identifikacija mobilnog korisnika;*
 - 1.5. *Prisluškivanje komunikacija preko kompjuterske mreže;*
 - 1.6. *Kontrolisana isporuka poštanskih pošiljaka;*
 - 1.7. *Korišćenje uređaja za traganje ili lociranje;*
 - 1.8. *Simulirana kupovina;*
 - 1.9. *Simuliranje krivičnog dela podmićivanja;*
 - 1.10. *Istraga pomoću prikrivenog islednika;*
 - 1.11. *Pribavljanje liste poziva dolaznih i odlaznih poziva datog telefonskog broja; i*
 - 1.12. *Obelodanjivanje finansijskih podataka.*
- [...]

Član 88.
Intruzivne skrivene i tehničke mere praćenja i istrage

1. *Skriveni fotografski ili video nadzor, tajno praćenje razgovora na javnim mestima, pribavljanje liste dolaznih i odlaznih poziva sa datog telefonskog broja ili obelodanjivanje finansijskih podataka može da bude naloženo protiv pojedinih osoba ili mesta ako:*

- 1.1. *postoji osnovana sumnja da se mesto koristi za ili da je to lice izvršilo krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti ili, u slučajevima u kojima je pokušaj kažnjiv, pokušalo da izvrši krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti; i*

1.2. postoji verovatnoća da će informacije koje mogu da budu dobijene merama koje treba da budu naložene pomoći u istrazi krivičnog dela, a nije verovatno da mogu da budu dobijene bilo kojim drugim istražnim radnjama bez velikih poteškoća ili potencijalne opasnosti za ostale.

2. Pribavljanje liste dolaznih i odlaznih poziva sa nekog telefonskog broja ili obelodanjivanje finansijskih podataka može da bude naloženo i protiv lica koje nije osumnjičeno kad na osumnjičeno lice mogu da budu primenjeni kriterijumi iz stava 1, podstav 1.1, ovog člana i kad su ispunjeni uslovi iz stava 1, podstav 1.2 ovog člana, i ako postoji osnovana sumnja da:

2.1. to lice prima ili prenosi poruke koje potiču od osumnjičenog lica ili su namenjene osumnjičenom licu ili učestvuje u finansijskim transakcijama osumnjičenog lica; ili

2.2. osumnjičeno lice koristi telefon tog lica.

3. Tajno praćenje razgovora na privatnim mestima, pretres poštanskih pošiljki, prisluškivanje telekomunikacija, prisluškivanje komunikacije preko kompjuterske mreže, kontrolisana isporuka poštanskih pošiljaka, korišćenje uređaja za praćenje i lociranje, simulirana kupovina, simulirano krivično delo podmićivanja ili tajna istraga pomoću prikrivenog islednika mogu da budu naloženi protiv određenog lica ako:

3.1. postoji osnovana sumnja da se to mesto ili predmet koristi ili je to lice izvršilo ili u slučajevima u kojima je pokušaj kažnjiv, pokušalo da izvrši krivično delo navedeno u članu 90 ovog zakonika; ili

3.2. informacije koje mogu da se dobiju naredbom za pribavljanje liste dolaznih i odlaznih poziva će verovatno pomoći u istrazi krivičnog dela i verovatno ne mogu da se dobiju nijednom drugom istražnom radnjom bez nerazumne poteškoće ili moguće opasnosti po druge.

4. Pretres poštanskih pošiljki, prisluškivanje telekomunikacija ili komunikacija kompjuterskom mrežom se takođe može narediti prema licu koje nije osumnjičeno lice kada se primenjuju kriterijumi iz stava 3. podstav 3.1 ovog člana na osumnjičenog, a ispunjeni su uslovi iz stava 3 podstav 3.2 ovog člana i ako postoji osnovana sumnja da:

4.1. takvo lice prima ili šalje komunikaciju koja potiče ili je namenjena osumnjičenom licu ili učesnicima u finansijskim transakcijama osumnjičenog lica; ili

4.2. osumnjičeno lice koristi telefon tog lica ili tačku pristupa za kompjuterski sistem.

Zakon br. 2003/17 o javnim nabavkama

Član 61.

Podesnost (Izborljivost) Kandidata ili Tenderera (Ponudjaća)

61.1 Jedan ekonomski operater nije podesan (izbirljiv) da učestvuje u aktivnostima javne nabavke, ili da učestvuje u izvršenju bilo kojeg javnog ugovora, ako je taj ekonomski operater, ma koji radnik, rukovodioc, menadžer ili direktor:

- a) bio učesnik u pripremi najave o ugovoru ili dosijea tendera, ili bilo kojeg dela, koje se koristi od dotičnog autoriteta za ugovaranje; ili
- b) ako je dobio pomoć za pripremu tendera ili zahteva za učešće od jednog lica ili preduzeća koje je učestvovalo u pripremi odgovarajuće najave o ugovoru ili dosijea tendera ili pak bilo kojeg njihovog dela.

61.2 Ekonomski operater nije podesan (izbirljiv) da učestvuje u aktivnostima javne nabavke, ili u izvršenju bilo kojeg javnog ugovora, ukoliko je taj ekonomski operater, ma koji radnik, rukovodioc, menadžer ili direktor tokom poslednjih deset godina:

- a) bio kažnjen od strane nadležnog suda za krivično delo ili za privredni prestup uključujući korupciju, pranje novca, mito, osvetu ili i slične radnje opisane u članu 117.1 ovog zakona ili u zakonima ili uredbama koji su na snazi na Kosovu ili u bilo kojoj zemlji, ili pak u skladu sa međunarodnim ugovorima i konvencijama;
- b) bio proglašen nepodobnim zbog ponašanja pomenutim u prethodnom stavu, od strane bilo koje banke, institucije ili organizacije koja ulaže sredstva za opšti razvoj, javne investicije ili za obnovu;
- c) bio kažnjen od strane nadležnog suda za krivično delo učešće u jednoj kriminalnoj organizaciji, koja je definisana kao strukturisano udruženje osnovano tokom određenog vremenskog perioda i koje deluje na organizovan način u cilju sticanja finansijske dobiti kroz kriminalno delovanje ili ostale nelegalne radnje; ili
- d) bio kažnjen od strane nadležnog suda za krivično delo prevare ili radnje slične prevari;
- e) bio je proglašen za nedolično ponašanje od nadležnog suda, administrativne agencije ili organizacije koja je odgovorna za sprovođenje standarda profesionalnog ponašanja; ili
- f) bio proglašen od strane RKJN-a, na osnovu suštinskih dokaza, da se neprofesionalno ponašao, ili je pogrešno tumačio dostavljena dokumenta u vezi sa postupcima javne nabavke ili aktivnostima koje se upravljaju na od javnog zakona, na Kosovu ili bilo gde.

61.3 Ekonomski operater nema pravo da učestvuje u aktivnostima javne nabavke, ili da učestvuje u izvođenju bilo kojeg javnog ugovora, ako je jedan takav ekonomski operater:

- a) tokom, zadnje dve godine, proglašen je od strane nadležnog suda insolventnim ili je bio pod stečaj;
- b) odlukom nadležnog suda je raspušten ili je stavljen pod nadzor upravnika;
- c) ukoliko u tekuće vreme ima dogovor ili aranžman sa svojim kreditorima oko produženja ili skraćenja rokova plaćanja, ako su takvi uslovi uslovljeni od tih kreditora iz razloga zbog kojih ekonomski operater u prošlosti nije bio u stanju da na vreme ispunji svoje obaveze;
- d) ako je u bilo kojoj situaciji kao pod a, b ili c koja proizilazi iz sličnih postupaka na osnovu važećih zakona u mestu osnivanja, ili u mestu gde vri svoju poslovnu delatnost;
- e) trenutno je predmet sudske ili administrativne odluke koja suspenduje ili smanjuje plaćanja od strane tog ekonomskog operatera i koji rezultira u potpunom ili delimičnom gubitku prava ekonomskog operatera da upravlja ili raspolaže sa svojom svojinom;

- f) ako je trenutno predmet sudske ili administrativne odluke koja suspenduje ili smanjuje plaćanja od ili za dotične ekonomske operatere, ako ti postupci mogu da rezultiraju u odluci o stečaju ili u insolventnost.*
- g) ako je u poslednje tri godine od jednog nadležnog suda ustanovljeno da nije ispunio neki ugovor sa bilo kojim javnim entitetom, javnim autoritetom ili javnim preduzećem na Kosovu ili bilo kuda;*
- h) ako je zaostao u plaćanju bilo kakvih društvenih doprinosa na Kosovu ili u zemlju gde je osnovan ekonomski operater;*
- i) ako je zaostao u plaćanju poreza na Kosovu ili u mestu osnivanja ekonomskog operatera; ili*
- j) ako još nije složio sa jednim nalogom donetim od RKJN-a ili panela za razmatranje.*

61.4 Vremenska razdoblja navedena u ovom članu odnose se na period neposredno pre datuma objavljivanja najave o ugovoru, ili, u slučaju postupka sa pogađanjem bez najave o ugovoru, dostavljanju poziva za učešće ili tender.

61.5 Komisija za Pravila Javne Nabavke razradiće i usvojiti pravila u pogledu vrsta dokumenata, evidencije i/ili deklaracija koje ekonomski operater treba da ponudi kako bi demonstrirao da se on ne isključuje iz nijedne odredbe ovog člana 61. Komisija za Pravila Javne Nabavke će se zauzeti da takva pravila ne iziskuju striktno dokumentaciju ili deklaracije koje nisu na raspolaganju u izvesnim zemljama ili regijama. Komisija za Pravila Javne Nabavke obezbediće da takva pravila odgovaraju sposobnostima ekonomskih operatera putem dozvoljavanja dostave deklaracija pod zakletvom, noterizirane deklaracije i slično. U svim slučajevima, od ekonomskog operatera koji dostavlja zahtev, tražiće se priznaje mogućnost uspostavljanja krivičnih i građanskih sankcija, kazni (penali) i tete, ako dotični ekonomski operater namerno ili prenebregljivo dostavi dokumenta, deklaracije ili izjave koje sadrže lažne informacije ili netačne podatke.

Ocena prihvatljivosti zahteva

- 77. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti, propisane Ustavom i dalje precizirane Zakonom i Poslovníkom.
- 78. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

79. Sud takođe ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio ostale uslove prihvatljivosti navedene u članovima 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona i pravilu 39. Poslovnika, koji propisuju:

Član 47.
[Individualni zahtevi]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48.
[Tačnost podneska]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”

Pravilo 39.
Kriterijum o prihvatljivosti

(1) Sud može smatrati zahtev prihvatljivim:

- (a) ako je zahtev podnela ovlašćena stranka,*
- (b) ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili*
- (c) ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, i*
- (d) ako zahtev tačno razjašnjava i, adekvatno iznosi činjenice i navode da su prava ili odredbe ustava povređene.*

(i) Što se tiče ovlašćene strane i akta javnog organa

80. Što se tiče ispunjenja gore navedenih kriterijuma, Sud najpre utvrđuje da je podnosilac zahteva pojedinac koji je podneo individualni zahtev jer smatra da je žrtva i da su njegova individualna prava i slobode prekršena od strane javnog organa pa stoga Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana.
81. Dalje, podnosilac zahteva osporava nekoliko akata javnog organa, odnosno, presudu Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, u vezi sa presudom Apelacionog suda PAKR. br. 528/2018 od 16. aprila

2019. godine i presudom Osnovnog suda PKR. br. 432/15 od 18. decembra 2017. godine.

82. Shodno tome, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva (i) ovlašćena strana i (ii) da osporava nekoliko akata javnih organa, kao što je utvrđeno u stavu 7. člana 113. Ustava, stavu 1. člana 47. Zakona, tački (a) stava (1) pravila 39. i stavu (2) pravila 76. Poslovnika.

(ii) Što se tiče iscrpljivanja pravnih sredstava

83. Sud naglašava da u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom i shodno tome utvrđuje da je podnosilac zahteva ispunio uslov prihvatljivosti u pogledu iscrpljivanja pravnih sredstava koji je propisan stavom 7. člana 113. Ustava, stavom 2. člana 47. Zakona i tačkom (b) stava (1) pravila 39. Poslovnika.

(iii) Što se tiče tačnosti zahteva i roka

84. Što se tiče ispunjenja ovih uslova, Sud primećuje da je podnosilac zahteva jasno naglasio za koja prava i slobode zagarantovane Ustavom tvrdi da su povređena i da je precizirao konkretan akt javnog organa koji osporava u skladu sa članom 48. Zakona i relevantnim odredbama Poslovnika, kao i da je podneo svoj zahtev u roku od četiri (4) meseca koji je određen članom 49. Zakona i pravilom 39 (1) (c) Poslovnika.

(iv) Što se tiče ostalih uslova prihvatljivosti

85. Na kraju i nakon razmatranja ustavne žalbe podnosioca zahteva, Sud smatra da se zahtev ne može smatrati očigledno neosnovanim na ustavnim osnovama kao što je predviđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika (vidi, takođe, predmet ESLJP-a: *Alimuçaj protiv Albanije*, predstavka br. 20134/05, presuda od 9. jula 2012. godine, stav 144, i vidi, slično tome, slučaj Suda KI27/20, podnosilac *Pokret SAMOOPREDELJENJE!*, presuda od 22. jula 2020. godine, stav 43).
86. Sud takođe utvrđuje da zahtev podnosioca ispunjava uslove prihvatljivosti propisane u stavu (1) pravila 39. Poslovnika. Isti ne može da se proglasi neprihvatljivim na osnovu uslova koji su propisani u stavu (3) pravila 39. Poslovnika.

Zaključak o prihvatljivosti zahteva

87. Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva (i) ovlašćena strana i da osporava akt javnog organa; (ii) da je iscrpeo sva pravna sredstva određena zakonom; (iii) da je naglasio osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom za koje tvrdi da su povređeni; (iv) da je podneo svoj zahtev u roku; (v) da zahtev nije očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i (vi) da ne postoji nijedan drugi uslov prihvatljivosti koji nije ispunjen.
88. Shodno tome, Sud proglašava zahtev prihvatljivim.

Meritum zahteva

89. Sud pre svega podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je osporena presuda Vrhovnog suda u vezi sa presudom PAKR. br. 528/2018 Apelacionog suda Kosova od 16. aprila 2019. godine i presudom PKR. br. 432/15 Osnovnog suda od 18. decembra 2017. godine doneta uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagaranтовanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i članom 10. UDLJP.
90. U kontekstu ovog navoda, podnosilac zahteva, u suštini, navodi dva pitanja, odnosno tvrdnje o (i) povredi principa "*jednakosti oružja*" i "*principa kontradiktornosti*", kao rezultat neprihvatanja dokaza koji je predložen od strane redovnih sudova i (ii) očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona, kao rezultat njegovog kvalifikovanja kao "*službeno lice*" zbog primene analogije od strane redovnih sudova.
91. Sud će u nastavku, radi ocene prihvatljivosti zahteva, prvo ispitati navode podnosioca zahteva koji se odnose na povredu njegovih prava koja se tiču (i) principa "*jednakosti oružja*" i "*kontradiktornosti*", da bi nastavio sa (ii) navodima podnosioca o očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona zbog primene analogije od strane redovnih sudova. Pri oceni prihvatljivosti ovih navoda, Sud će takođe primeniti i standarde sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u saglasnosti sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagaranтовane Ustavom.

I. Što se tiče navoda u vezi sa povredama principa kontradiktornosti i jednakosti oružja

92. Sud pre svega podseća da podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, jer mu nije omogućeno da predstavi dokaze u svoju korist. Po njegovim navodima, nemogućnost da predstavi dokaze u svoju korist, odnosno neusvajanje elektronske prepiske od strane redovnih sudova predstavlja povredu principa "*jednakosti oružja*" i principa "*kontradiktornosti*". Sud primećuje da ovi navodi, prema rečima podnosioca, predstavljaju povredu prava koja su zaštićena članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.
93. Sud takođe podseća da se podnosilac zahteva u vezi sa svojom tvrdnjom o povredi principa jednakosti oružja i principa kontradiktornosti, poziva na sudsku praksu ESLJP-a, odnosno na slučajeve: *Neumeister protiv Austrije*, predstavka br. 1936/63, presuda od 27. juna 1968. godine, stav 2; *Nideröst-Huber protiv Švajcarske*, 18. februar 1997. godine, stav 23; *Kress protiv Francuske* [VV], predstavka br. 39594/98, stav 72; *Yvon protiv Francuske*, predstavka br. 44962/98, stav 31; *Gorraiz Lizarraga i drugi protiv Španije*, predstavka br. 62543/00, stav 56; *Grozdanoski protiv Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije*, zahtev br. 21510/03, presuda od 31. maja 2007. godine; *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije*, presuda od 27. oktobra 1993. godine; *Edwards i Lewis protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, *Bulut protiv Austrije*, presuda od 22. februara 1996. godine; i *Komanicky protiv Slovačke*, presuda od 4. juna 2002. godine, stav 45; *Matyjek protiv Poljske*, stav 65; i *Perić protiv Hrvatske*.

94. S tim u vezi, Sud će prilikom razmatranja i izlaganja opštih principa utemeljenih kroz sudsku praksu ESLJP-a u vezi sa principom jednakosti oružja i principom kontradiktornosti razmotriti i oceniti da li se slučajevi na koje se pozvao podnosilac zahteva u svom zahtevu tiču sličnih činjeničnih i pravnih okolnosti kao u njegovom slučaju i takođe Sud će oceniti da li se ovi slučajevi mogu primeniti i na njegov slučaj.
95. U nastavku, Sud će razmotriti opšte principe koji su razvijeni u sudskoj praksi ESLJP-a u vezi sa jednakošću oružja i principom kontradiktornosti, i takođe pozvati i na sudsku praksu ESLJP-a u vezi sa pitanjem prihvatljivosti dokaza u krivičnom postupku.
96. Shodno tome, Sud će opšte principe koji su razvijeni u sudskoj praksi ESLJP-a primeniti na pravne okolnosti konkretnog slučaja, odnosno na slučaj podnosioca zahteva i na osnovu istih izvršiti ocenu ustavnosti osporenih odluka.

(i) Opšti principi na osnovu sudske prakse Suda kao i sudske prakse ESLJP-a

97. Sud, pozivajući se i na sudsku praksu ESLJP-a, pre svega naglašava da je princip “jednakosti oružja” elementat jednog šireg koncepta pravičnog suđenja.
98. ESLJP i Sud su u svojoj sudskoj praksi, naglasili da princip “jednakosti oružja”, zahteva “pravičan balans među stranama” gde se svakoj strani daje razumna mogućnost da predstavi svoj slučaj pod uslovima koji neće staviti istu u suštinski nepovoljniji položaj *vis-à-vis* suprotne strane (vidi predmete ESLJP-a *Yvon protiv Francuske*, predstavka br. 44962/98, presuda od 24. jula 2003. godine, stav 31 i *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije*, predstavka br. 14448/88, presuda od 27. oktobra 1993. godine, stav 33, vidi i druge reference u istoj presudi, *Öcalan protiv Turske* [VV], stav 140, vidi slučajeve Suda, KI52/12, podnosilac *Adije Iliri*, presuda od 5. jula 2013. godine, KI103/10, podnosilac *Shaban Mustafa*, presuda od 20. marta 2012. godine, stav 40).
99. Sud dalje podseća da je sudska praksa ESLJP-a odredila da zahtev o jednakosti oružja, u smislu pravičnog balansa među stranama, važi u principu kako za građanske tako i za krivične slučajeve (vidi *Dombo Beher B.V. protiv Holandije*, presuda od 27. oktobra 1993. godine, stav 33).
100. Štaviše, Sud takođe naglašava da pravično suđenje uključuje i pravo na suđenje u skladu sa “principom kontradiktornosti”, principom koji je povezan sa principom “jednakosti oružja”.
101. Štaviše, u okviru krivičnog postupka, ESLJP je podvukao sledeće: “To je jedan osnovni aspekt prava na pravično suđenje u krivičnim postupcima, uključujući i elemente takvih postupaka koji se tiču samog postupka, treba da budu u skladu sa principom kontradiktornosti i treba da postoji jednakost oružja između tužilaštva i odbrane” (vidi slučaj ESLJP-a *Leas protiv Estonije*, predstavka br. 59577/08, presuda od 6. marta 2012. godine, stav 77). Samim tim, u vezi sa principom kontradiktornosti, ESLJP je naglasio da u krivičnom postupku, kako tužilaštvo tako i odbrana treba da imaju mogućnost da su upoznati sa i da podnose komentare za sve napomene i za sve dokaze koji su

podneti od druge strane (vidi predmet *Brandstetter protiv Austrije*, citiran iznad, stav 67).

102. S druge strane, u vezi sa pitanjima koja su povezana sa predstavljanjem dokaza i prihvatljivošću istih, Sud se takođe poziva na sudsku praksu ESLJP-a, koja je u principu naglasila da *“Iako član 6. garantuje pravo na pravično suđenje, sa druge strane, on ne postavlja pravila za prihvatljivost dokaza kao takvog, ovo je oblast koja stoga prvenstveno pripada domaćem zakonu i nacionalnoj nadležnosti”* (vidi predmete ESLJP-a *Schenk protiv Švajcarske*, stavovi 45-46 i *Heglas protiv Republike Češke*, stav 84). Međutim, ESLJP je podvukao da je aspekt koji se treba razmotriti u ovim slučajevima taj da li je postupak, uključujući i način na koji su prikupljeni dokazi, bio regularan u svojoj celosti (vidi predmete ESLJP-a *Khan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 34; *P.G. i J.H. protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 76; i *Allan protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, stav 42).

(ii) Primena ovih principa na slučaj podnosioca zahteva

103. Sud pre svega ponovo naglašava da se garancije sadržane u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, zasnovano na sudskoj praksi Suda i ESLJP-a, ocenjuju u smislu pravičnog i nepristrasnog suđenja u celini. Pored toga, kao što je prethodno navedeno, pitanja koja se tiču prihvatljivosti dokaza su u principu pitanja zakona i, samim tim, procene redovnih sudova (vidi na analogan način slučaj KI14/18, podnosilac *Hysen Kamberi*, presuda od 15. januara 2020. godine, stav 68).
104. Sud podseća da je podnosilac zahteva svoj navod o kršenju principa jednakosti oružja i principa kontradiktornosti posebno povezivao sa odbijanjem redovnih sudova da izvedu elektronsku komunikaciju kao materijalni dokaz.
105. S tim u vezi, Sud podseća da je podnosilac zahteva tokom sprovođenja krivičnog postupka kao materijalni dokaz pred Osnovnim sudom predstavio i elektronsku prepisku između J.Q. [u njegovom svojstvu zamenika direktora kompanije ISN] i H.V. [podnosioca zahteva u slučaju KI230/10].
106. Osnovni sud je u presudi PKR. br. 432/15 od 18. decembra 2017. godine, odbio predlog podnosioca zahteva da se pročitava ova prepiska, uz sledeće obrazloženje: *“Predlog u početku nije podržan od strane tužilaštva ali tokom trajanja postupka podržan je isti i predložen je opet taj isti predlog, Sud je odbacio ovaj predlog uz obrazloženje da: na osnovu člana 87 stav. 1 tačka. 1.5. ZKPK-a, Prisluškivanje komunikacije kroz kompjutersku mrežu se predviđa kao prikrivena tehnička mera nadzora i istrage, a za primenu istog su predviđeni neki uslovi i postupci koji se trebaju sprovesti, a ti postupci kulminiraju izdavanjem naloga o primeni ove mere od strane Suda. Zato što u ovom konkretnom slučaju ovi postupci nisu primenjeni i ove prepiske su bile osigurane od strane okrivljenog Albert Rakipi, ne zna se sa koje elektronske opreme su skinuti, niti se zna da li je došlo do bilo kakve ekspertize u vezi sa tim, dodajući još činjenicu da je Krivični zakon predvideo kao posebno delo upad u računarske sistem koje je kažnjivo na osnovu člana 339 KZK-a [Krivični zakonik br. 04/L-082], i mogućnost manipulacije je potencijalna, jer ovo omogućuje informativna tehnologija (zbog tog razloga je Sud u ovom*

konkretnom slučaju smatrao da se ne može primeniti cirkularno pismo Vrhovnog suda Kosova od 12.01.2015. godine zbog specifičnosti mase, ali i konkretnog slučaja). Sud je procenio da će se takvi dokazi koje je podneo okrivljeni, za čije izdavanje je potreban sudski nalog, nakon što su se ispoštovali svi postupci, smatrati u suštini nepotvrđenim dokazom, istovremeno to predstavlja i osnov za osporavanje istog”.

107. Osnovni sud je u nastavku izjavio da se ne slaže sa tvrdnjama Tužilaštva koje je pristalo na čitanje dokaza. U tom kontekstu, Osnovni sud je obrazložio da “[...] dostupnost stranaka nije princip krivičnog postupka, već nekih drugih postupaka a u krivičnom postupku može biti izuzetak samo onda kada je zakonom to predviđeno, dok je u ovom slučaju za izdavanje takvih dokaza zakon predvideo jasne postupke, mahom i zbog osetljivosti na ljudska prava i slobode koja su predviđena Evropskom Konvencijom o Zaštiti Ljudskih prava i osnovnih sloboda, i Ustavom Republike Kosovo, jer ako se prihvate takvi dokazi, biće narušena pravna sigurnost građana na Kosovu ili ovih koji vrše dela na Kosovu”.
108. Sud primećuje da se presude redovnih sudova, a posebno gore pomenuta presuda Osnovnog suda, kao i navodi podnosioca u njegovom zahtevu, takođe odnose i na cirkularno pismo Vrhovnog suda u vezi sa prikrivenim i tehničkim merama posmatranja i istrage od 12. januara 2015. godine, koje u tački 3 precizira:

“DRUGO DISKUTABILNO PITANJE proizilazi da je prihvatljivosti dokaza kao Što je SMS i registar brojeva telefona sa kojima je okrivljeni komunicirao, a koji su obezbeđeni van ovih mera. I SMS i registar brojeva telefona koji su prikupljeni od tužilaštva ili suda, van ovih mera, se smatraju prihvatljivim dokazima.

DRŽAVNI TUŽILAC I SUD imaju pravo da preduzmu bilo kakvu procesnu radnju, da bi osigurali relevantne dokaze u vezi sa krivicom ili nevinosti okrivljenog (da dokažu relevantne činjenice). Zajedno sa drugim dokazima mogu da zatraže i telefonske poruke, registar telefonskih komunikacija kao i komunikacije putem interneta itd., bez primene prikrivenih tehničkih mera i prismotre. PRIKRIVENE TEHNIČKE MERE, se primenjuju samo onda kada se dokazi ne mogu osigurati na neki drugi način, i ukoliko su dokazi osigurani putem ovih mera, onda se postupak treba poštovati do maksimuma, u protivnom, dokaz će biti neprihvatljiv. TUŽILAŠTVO - SUDOVI, kao što imaju pravo da traže npr., dokumentaciju računovodstva u nekoj kompaniji, da bi utvrdili neku činjenicu, takođe imaju pravo da traže telefonske poruke koje je okrivljeni razmenjivao sa drugim osobama, da bi utvrdio neku činjenicu, i ovi dokazi su zakoniti i samim tim i prihvatljivi”.

109. Međutim, Sud podseća na obrazloženje Osnovnog suda, koji je ocenio sledeće: “Osnovni Sud je završio svoje obrazloženje ocenjujući da: “U tački gde se Tužilaštvo u svojoj završnoj reči poziva na cirkularno pismo Vrhovnog suda Kosova od 12.01.2015. godine, navodi da je ovo cirkularno pismo zasnovano na članu 88 stav 3, tačka 3.2 [Zakonik o Krivičnom postupku]. Tužilac prebacuje sadržaj ovog člana u nepravilan kontekst sa onim Što ovaj član definiše, jer je

ovaj stav restriktivan za izdavanje ove mere, tako da član ima dodatni zahtev za izvršioca zakona, tako da je u tački 3.1 kao standard propisao da za izdavanje ove mere treba da postoji osnovana sumnja da se to mesto ili taj predmet koristi za vršenje krivičnog dela, tačka 3.2 ovog člana, određuje da organi gonjenja trebaju da argumentuju kako ta informacija koju oni žele tim prikrivenim merama može da doprinese istrazi, i zašto tu informaciju koju žele da dobiju prikrivenim merama, nisu mogli da osiguraju drugim konvencionalnim istražnim merama (intervjuisanje svedoka, pregled mesta događaja, itd., kojima se ne povređuje privatnost građana), dakle, treba da se iscrpe sve druge metode istrage, i da se kao poslednja mogućnost zatraže prikrivene mere, i ovo se treba argumentovati pred sudom”.

110. Sud, u nastavku, podseća na navod podnosioca zahteva, koji je u vezi sa obrazloženjem Osnovnog suda ponovo naglasio da *“[...] kao razlog za neprihvatanje e-pošte kao dokaza naglašavaju da bi takvi dokazi bili prihvatljivi samo ako bi bili obuhvaćeni primenom prikrivenih istražnih i nadzornih mera. Dokazi se osiguravaju na ovaj način samo kada Državno tužilaštvo zahteva njihovo obezbeđivanje, a ne kada okrivljeni dobrovoljno podnese elektronsku komunikaciju da se vodi kao dokaz”.*
111. Sud primećuje da je podnosilac zahteva ove tvrdnje iznosio i u svojim žalbama i zahtevima za zaštitu zakonitosti koji su bili podneti kako pred Apelacionim sudom tako i pred Vrhovnim sudom.
112. Dakle, Sud još jednom podseća na obrazloženje dato u prvoj presudi [PAKR. br. 27/2018] Apelacionog suda od 2. maja 2018. godine, koji je naglasio da: *“[...] Sud ocenjuje zakonitost dokaza i koliko oni dokazuju elemente krivičnog dela, nanošenje štete ili bilo koje druge važne stvari. Budući da se u ovom slučaju bavimo sa jednim dokazom za čije izvođenje sud je morao da izda nalog, a poreklo njegovog dobijanja nije poznato [...] Sud smatra da je prvostepeni Sud sa pravom odbio izvođenje ovog dokaza”.*
113. U nastavku, Sud takođe podseća i na obrazloženje Apelacionog suda koji je u svojoj drugoj presudi PAKR br. 528/2019 od 16. aprila 2019. godine, naglasio sledeće: *“[...] ovaj sud je podržao razloge date od prvostepenog suda presudom PAKR. br. 27/2018 dana 2. maja 2018. godine i pošto ove zaključke je podržao i Vrhovni sud svojom presudom PML. br. 238/2018 od 15.10.2018. godine ovaj sud neće doneti procene u ovom pravcu. Zatim, i pod pretpostavkom da su ove elektronske korespondencije prihvatljivi dokazi da je [J. Q.] komunicirao sa optuženim [H. V.] oko promene osnovnog ugovora ne oslobađa optuženog [podnosioca zahteva] od krivične odgovornosti jer je upravo ovaj optuženi taj koji je potpisao promenjeni ugovor”.*
114. Na kraju, Sud se poziva i na presudu Vrhovnog suda Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, koji je u ponovljenom postupku ocenio da: *“U ovom konkretnom slučaju proizilazi da je neosnovan navod u vezi sa povredom principa jednakosti oružja a što se tiče neprihvatanja predloga odbrane za čitanje prepiske komunikacija koje su realizovane između kažnjenog [H.V.] i [zamenika] direktora "ISD-a" [J.Q.]. Prvostepeni sud je na stranici devet svoje presude obrazložio činjenicu zašto se nije prihvatio ovaj predlog odbrane i to da se nije znalo sa koje su opreme dobijene ove prepiske i da nije bilo nikakve*

ekspertize u vezi sa ovim prepiskama, i, štaviše, za prihvatanje ovih dokaza je prethodno bio potreban jedan posebni nalog koji je trebao biti izdat od strane suda za prismotru istih, stoga, zbog ovog razloga nisu ispunjeni uslovi da se ove prepiske prihvate kao dokazi”.

115. Sud, takođe, podseća i na navod podnosioca zahteva gde je naglašeno sledeće: *“Potpuno je zbunjujući i neprihvatljiv zaključak redovnih sudova da i kada bi se razmotrili kao dokazi elektronske komunikacije, epilog za [podnosioca zahteva] bi bio potpuno isti. Ovaj stav je zbunjujući jer uopšte nije jasno da li su elektronske komunikacije kao dokazi prihvatljive, ili su se redovni sudovi upustili u procenu njihovih dokaznih vrednosti”.*
116. Sud primećuje da su se redovni sudovi u svojim obrazloženjima o neprihvatanju elektronskih prepiski kao materijalnog dokaza, između ostalog, pozvali i na odredbe krivičnog postupka (član 87. Zakona o krivičnom postupku) u vezi sa primenom prikrivenih mera, koje je, po navodima sudova, trebalo primeniti u ovom slučaju. S tim u vezi, Sud u liniji sa navodima ili obrazloženjem podnosioca zahteva ocenjuje da odredbe krivičnog postupka koje se tiču prikrivenih mera istrage i nadzora, kao što je to već navedeno od strane redovnih sudova, ne mogu biti primenjene u ovom konkretnom slučaju, zbog toga što je gore navedeni dokaz u krivičnom postupku pred Sudom predložen od strane podnosioca zahteva, u svojstvu optuženog, i zbog toga što se elektronska prepiska desila pre istražnog postupka.
117. Međutim, Sud primećuje da Osnovni sud svoje obrazloženje u vezi sa odbijanjem elektronske prepiske između H.V. i J.Q. u suštini zasniva na verodostojnosti ovog dokaza, odnosno na načinu kako je dobijen ovaj dokaz i na pitanju da li je izvršeno neko veštačenje za dobijanje ovog dokaza.
118. Sud takođe podseća da je elektronska prepiska, koja je predložena od strane podnosioca zahteva kao materijalni dokaz, urađena između H.V., koji je u krivičnom postupku bio u svojstvu optuženog i J.Q. [zamenika direktora kompanije], koji nije bio stranka u postupku. S tim u vezi, Sud se poziva i na obrazloženje Osnovnog suda, koji je takođe stavio naglasak na pitanje ljudskih prava i sloboda, odnosno kad se u konkretnom slučaju i druge strane uključe u prepisku, kao što je to slučaj sa J.Q..
119. Stoga, Sud ocenjuje da je obrazloženje redovnih sudova, a pogotovo obrazloženje Osnovnog suda u vezi sa neprihvatanjem materijalnih dokaza, koji su predloženi od strane podnosioca zahteva, veoma jasno i potpuno, i zasniva se i na zaštiti prava drugih strana, zagarantovanih kako Ustavom tako i EKLJP-om.
120. Sledstveno tome, Sud primećuje da je na glavnom pretresu pred Osnovnim sudom, J.Q. u svojstvu svedoka, između ostalog, pružio i svoje svedočenje u vezi sa elektronskim prepiskama koje je imao sa H.V., a to svedočenje je navedeno i u presudi tog suda.
121. Dalje, što se tiče pitanja izvođenja dokaza, Sud pre svega naglašava da nije dužnost Suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu za koje se tvrdi da su počinjene od strane redovnih sudova (*zakonitost*), osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (*ustavnost*). Ovaj stav je

dosledno držao Sud, poštujući sudsku praksu ESLJP-a, koji jasno tvrdi da nije uloga ovog Suda da razmatra zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava (vidi slučaj ESLJP-a, *Pronina protiv Rusije*, predstavka br. 65167/01, odluka o neprihvatljivosti od 30. juna 2005. godine, i slučajeve Suda KIO6/17, podnosilac *L.G. i petoro drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 23. oktobra 2017. godine, stav 38; i KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 58)

122. Ustavni sud može samo da razmotri da li su u jednom postupku dokazi pred sudovima i drugim organima predstavljeni na pravilan način i da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, među drugim izvorima, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu *Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, predstavka br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).
123. Sud takođe podseća da pravo na “pošteno suđenje” u građanskim i krivičnim postupcima, koje zahteva član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, nije “materijalna” već “proceduralna” pravičnost. Ovo u praktičnom smislu znači da stranke imaju pravo na kontradiktorni postupak u kojem se uzimaju u obzir podnesci stranaka i u kojem su stranke stavljene u jednak položaj pred sudom (vidi, predmete ESLJP-a *Star Cate Epilekta Gevmata i drugi protiv Grčke*, br. 54111/07, odluka od 6. jula 2010. godine; i vidi slučaj Suda KI119/17, podnosilac *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. aprila 2019. godine, stav 85).
124. Sud, na kraju, podseća da se podnosilac zahteva kao podršku za svoje tvrdnje u vezi sa povredama principa jednakosti oružja i principa kontradiktornosti, pozvao na određeni broj slučajeva ESLJP-a (navedenih u stavu 91). U vezi s tim, Sud primećuje da je u slučajevima na koje se pozvao podnosilac zahteva, ESLJP, prilikom procene merituma zahteva, spomenuo i opšte principe koji se tiču jednakosti oružja u postupku, koje je ovaj Sud razvio i koje je dalje i potvrdio u kontinuitetu u svojoj sudskoj praksi.
125. Međutim, Sud primećuje da izuzev činjenice da se podnosilac zahteva pozvao na ove slučajeve u svom zahtevu, on nije ni na koji način naveo povezanost istih, bilo činjeničnu ili pravnu, sa okolnostima ovog konkretnog slučaja, a ova dužnost, u skladu sa sudskom praksom Suda, pripada podnosiocu zahteva (vidi, između ostalog, i u tom kontekstu, presudu u slučaju KI48/18 od 4. februara 2019. godine, sa podnosiocem zahteva *Arban Abrashi i Demokratski Savez Kosova* (DSK), stav 275; i slučaj KI119/17, podnosilac zahteva *Gentian Rexhepi*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. maja 2019. godine, stav 80).
126. U svetlu gore navedenih razmatranja i obrazloženja, Sud zaključuje da su neosnovani navodi podnosioca o povredi principa “jednakosti oružja” i “principa kontradiktornosti”, kao rezultat neprihvatanja predloženog dokaza od strane redovnih sudova.
127. Stoga, Sud utvrđuje da su neosnovani navodi podnosioca zahteva da je povređeno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a.

II. Što se tiče navoda o očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona zbog primene analogije od strane redovnih sudova

128. Sud, podseća da podnosilac zahteva tvrdi sledeće: “[...] Redovni sudovi su na proizvoljan način dali [podnosiocu zahteva], Izvršni direktor jedne strane NVO (Republike Albanije), status službenog lica”.
129. Podnosilac zahteva prvo precizira da “[...] izraz zakon podrazumeva domaće zakone a ne i one koji su iz drugih država, jer, kad bi bilo suprotno, dakle kada bi ovaj izraz podrazumevao i zakone drugih država, onda bi takva okolnost predstavljala “zakonsku agresiju” Kosova na druge zemlje. Više je nego jasno da izraz koji se koristi u Krivičnom Zakonu “Jedno lice koje vrši posebne službene dužnosti na osnovu ovlašćenja koja su predviđena zakonom” podrazumeva ovlašćenja koja proizilaze iz domaćih zakona. Ovlašćenja koja ima [podnosilac zahteva] i NVO “ISN” potiču iz zakona Republike Albanije a ne iz zakona Republike Kosovo. Ova činjenica se potvrđuje i iz samih zaključaka Apelacionog suda koji su podržani i od Vrhovnog Suda gde se, između ostalog, kaže da je “Institut za Međunarodne studije” osnovan u Albaniji”.
130. Drugo, podnosilac zahteva tvrdi da su u njegovom slučaju redovni sudovi “povredili načelo zabrane analogije” u krivičnom pravu time što su tumačili i odredbe Zakona o javnim nabavkama. U kontekstu ovog navoda, podnosilac zahteva precizira da: “Primena Zakona o Javnoj nabavci, da bi se dao status službenog lica [podnosiocu zahteva] je arbitrarna, jer se ovaj zakon ne uzima uopšte u obzir prilikom određivanja statusa službenih lica, već određuje postupke nabavke u javnim tenderima. Čak i kada bi Zakon o Nabavci određivao značenje izraza “službeno lice” u krivičnom pravu je zabranjena analogija, stoga i odredbe ovog zakona ne mogu naći primenu, jer status službenog lica mogu imati samo lica koja su na taksativan način određena u Krivičnom Zakonu”.
131. Prema podnosiocu zahteva: “Zabrana primene analogije u krivičnom pravu je u funkciji javne sigurnosti subjekata prava. Jasno se može primetiti da su u ovom krivičnom predmetu redovni sudovi povredili ovaj princip. Zabrana analogije je taksativno predviđena u članu 1, stav 3 Privremenog Krivičnog Zakona Kosova na osnovu kojeg: “Definicija nekog krivičnog dela se treba odrediti na pravilan način i ne dozvoljava se tumačenje na osnovu analogije”.
132. U tom kontekstu, Sud primećuje da svoj navod o očigledno proizvoljnom tumačenju i primeni zakona od strane redovnih sudova podnosilac zahteva zasniva na svom pravu na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovanom članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Međutim, Sud će na osnovu navedenih činjenica i dokaza koji su priloženi zahtevu, oceniti navod podnosioca zahteva koji se izričito odnosi na njegovo kvalifikovanje kao službeno lice, u kontekstu toga da li je Vrhovni sud u dovoljnoj meri odgovorio njegov navod, u skladu sa pravom na obrazloženu odluku, zagarantovanim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP (vidi, slično tome, slučaj KI145/18, podnosilac *Shehide Muhadri, Murat Muhadri i Sylë Ibrahim*, citiran u tekstu iznad, stav 39).
133. U tom pogledu, Sud podseća na sudsku praksu ESLJP-a i Suda, u kojoj je utvrđeno da: “Jednu žalbu karakterišu činjenice koje se u njoj navode a ne samo

pravni osnov ili argumenti na koje se oslanja" (vidi predmet ESLJP-a *Stefanica i drugi protiv Rumunije*, presuda od 2. novembra 2010. godine, stav 23; vidi i slučajeve Suda KI145/18, podnosilac *Shehide Muhadri, Murat Muhadri i Sylë Ibrahimi*, presuda od 19. jula 2018. godine, stav 35, KI34/17, podnositeljka zahteva *Valdete Daka*, presuda od 1. juna 2017. godine, stav 83 i KO73/16, podnosilac zahteva *Ombudsman*, ocena ustavnosti Administrativnog cirkulara br. 1/2016 donetog 21. januara 2016. godine od strane Ministarstva javne administracije Republike Kosovo, presuda od 8. decembra 2016. godine, stav 78).

134. Shodno tome, Sud će razmotriti i oceniti ustavnost navoda podnosioca zahteva pozivajući se na opšte principe u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku, zagarantovanog članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP, i pri tom razmatranju, Sud će prvo (i) izložiti opšte principe, a zatim (ii) primeniti iste na okolnosti konkretnog slučaja.

(i) Opšti principi prema praksi Suda i ESLJP-a u pogledu prava na obrazloženu sudsku odluku

135. Kada je reč o pravu na obrazloženu sudsku odluku zagarantovanom članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud pre svega naglašava da on već ima konsolidovanu sudsku praksu. Ova praksa je izgrađena zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, uključujući, ali ne ograničavajući se na predmete *Hadjianastassiou protiv Grčke*, presuda od 16. decembra 1992. godine; *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine; *Higgins i drugi protiv Francuske*, presuda od 19. februara 1998. godine; *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine; *Hirvisaari protiv Finske*, presuda od 27. septembra 2001. godine; *Suominen protiv Finske*, presuda od 1. jula 2003. godine; *Buzescu protiv Rumunije*, presuda od 24. maja 2005. godine; *Pronina protiv Ukrajine*, presuda od 18. jula 2006. godine; i *Tatishvili protiv Rusije*, presuda od 22. februara 2007. godine. Pored toga, osnovni principi koji se odnose na pravo na obrazloženu sudsku odluku razrađeni su i u slučajevima ovog Suda, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve KI22/16, podnosilac *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; KI97/16, podnosilac "*IKK Classic*", presuda od 9. januara 2018. godine; KI143/16, podnosilac *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; KI87/18, podnosilac zahteva *IF Skadiforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine, i KI24/17, podnosilac *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine, KI35/18, podnosilac "*Bayerische Versicherungsverband*", presuda od 11. decembra 2019. godine).
136. U principu, na osnovu sudske prakse ESLJP-a, garancije sadržane u članu 6. EKLJP obuhvataju i obavezu sudova da navedu dovoljna obrazloženja svojih odluka (vidi predmet ESLJP-a *H. protiv Belgije*, presuda od 30. novembra 1987. godine, stav 53). Obrazložena odluka pokazuje strankama da je njihov predmet zaista razmotren i kao rezultat toga doprinosi većoj prihvatljivosti odluka (vidi predmet ESLJP-a *Magnin protiv Francuske*, odluka od 10. maja 2012. godine, stav 29). Ova sudska praksa takođe utvrđuje da iako sud ima određeno polje slobodne procene kada je reč o odabiru argumenata i dokaza, on je u obavezi da svoje postupke i odlučivanje opravda tako što će dati relevantne razloge (vidi

predmete ESLJP-a *Suominen protiv Finske*, citiran u tekstu iznad, stav 36; *Carmel Saliba protiv Malte*, presuda od 24. aprila 2017. godine, stav 73). Pored toga, odluke moraju biti obrazložene na takav način da strankama omoguće da delotvorno iskoriste svako postojeće pravo na žalbu (vidi predmet ESLJP-a *Hirvisaari protiv Finske*, citiran u tekstu iznad, stav 30).

137. Sud takođe naglašava da zasnovano na njegovoj sudskoj praksi prilikom ocene principa koji se odnosi na pravilno sprovođenje pravde, odluke moraju sadržavati obrazloženje na kojem se zasnivaju. Obim u kojem se primenjuje ova obaveza navođenja razloga može varirati u zavisnosti od prirode odluke i mora se odrediti u svetlu okolnosti konkretnog slučaja. Suštinski argumenti podnosioca zahteva su ti na koje se mora odgovoriti, a navedeni razlozi moraju biti zasnovani na važećem zakonu (vidi predmete ESLJP-a *Garcia Ruiz protiv Španije*, predstavka br. 30544/96, presuda od 21. januara 1999. godine, stav 29; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine, stav 27; i *Higgins i drugi protiv Francuske*, stav 42, vidi, takođe, slučaj Suda KI97/16, podnosilac *IKK Classic*, citiran u tekstu iznad, stav 48; i slučaj KI87/18, *IF Skadeforsikring*, citiran u tekstu iznad, stav 48). Iako ne traži da se detaljno odgovori na svaki prigovor koji predloži podnosilac zahteva, ta obaveza ipak podrazumeva da stranke u sudskom postupku mogu očekivati konkretan i izričit odgovor na one svoje navode koji su odlučujući za ishod sprovedenog postupka (vidi predmet *Morerira Ferreira protiv Portugalije*, citiran u tekstu iznad, stav 84 i sve tu korišćene reference).
138. Na kraju, Sud, pozivajući se na svoju sudsku praksu, podseća da će odluke sudova povrediti ustavno načelo zabrane proizvoljnosti u odlučivanju ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, relevantne zakonske odredbe i logičan odnos među njima (vidi, između ostalog, slučajeve Suda KI72/12, podnosilac *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, citiran u tekstu iznad, stav 61; KI135/14, podnosilac *IKK Classic*, citiran u tekstu iznad, sta 58; i KI87/18, podnosilac *IF Skadeforsikring*, citiran u tekstu iznad, stav 49).

(ii) Primena gore navedenih principa na slučaj podnosioca zahteva

139. Sud će oceniti da li je Vrhovni sud pravilno i u saglasnosti sa pravom na obrazloženu odluku zagaranтовanim članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, odgovorio na navod podnosioca zahteva o njegovom kvalifikovanju kao službeno lice.
140. Sud podseća da u okolnostima konkretnog slučaja, podnosilac zahteva, u suštini, tvrdi da su redovni sudovi, uključujući i Vrhovni sud, prilikom donošenja svojih odluka kojima je okvalifikovan kao službeno lice, na osnovu analogije primenili i odredbe Zakona o javnim nabavkama. U kontekstu ovog navoda, podnosilac zahteva je ponovio i precizirao da nije imao status službenog lica kao što je navedeno članom 107. Zakonika o krivičnom postupku.
141. U tom kontekstu, kako bi ocenio ustavnost navoda podnosioca zahteva, Sud se prvo poziva na presudu Osnovnog suda PKR. br. 432/15 od 18. decembra 2017. godine, kojom je podnosilac zahteva okvalifikovan kao službeno lice i kao rezultat toga oglašen krivim za izvršenje krivičnog dela iz člana 341. [Prevara pri

vršenju službene dužnosti] stav 3. u vezi sa stavom 1. Privremenog krivičnog zakona, koji utvrđuje:

1. Službeno lice koje, u nameri da sebi ili drugom licu pribavi protivpravnu materijalnu korist, podnošenjem lažnog izvoda računa ili na bilo koji drugi način dovede u zabludu ovlašćeno lice da izvrši protivpravnu isplatu naknade, biće kažnjeno novčanom kaznom ili zatvorom do pet godina.

[...]

3. Kad krivično delo opisano u stavu 1. ovog Člana dovede do materijalne koristi koja prelazi (5,000) evra, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom jedne (1) do deset (10) godina.

142. Sud dalje podseća da je Osnovni sud, pozivajući se na “Izjavu pod zakletvom” koju je dao podnosilac zahteva, a koja je bila deo tenderske dokumentacije, utvrdio da je podnosilac zahteva “[...] predstavljao Institut kao službeno lice, jer je delovao kao organizacija biznisa - pravno lice, jer po Zakonu o Javnoj nabavci, odnosno po odredbi člana 61. [Podesnost (Izborljivost) Kandidata ili Tenderera (Ponuđača)] navedenog zakona, on je obavljao posebne obaveze koje su u vezi sa aktivnošću javne nabavke”.
143. U tom kontekstu, Sud primećuje da sama “Izjava pod zakletvom” nije deo Zakona o javnim nabavkama, već je izvedena iz odredbe člana 61. Zakona o javnim nabavkama.
144. Sud dalje podseća da je svoj navod da nije imao status službenog lica podnosilac zahteva iznosio i svojim žalbama izjavljenim Apelacionom sudu i svojim zahtevima za zaštitu zakonitosti podnetim Vrhovnom sudu. Iz tog razloga, u kontekstu navoda iznetih od strane podnosioca zahteva, Sud će se u nastavku pozvati i na obrazloženja koja su dali Apelacioni i Vrhovni sud.
145. Apelacioni sud je presudom PAKR br. 27/2018 od 2. maja 2018. godine, povodom navoda podnosioca zahteva da nema status službenog lica, ocenio da je Osnovni sud dao dovoljno razloga, koje “[...] usvaja i ovaj sud i ne vidi potrebnim da uradi još jednom procenjivanja”. Shodno tome, Sud podseća da je Apelacioni sud potvrdio tumačenje koje je izneo Osnovni sud da je podnosilac zahteva imao status “službenog lica”.
146. U nastavku, Sud podseća da je u postupku ponovljenog suđenja pred Apelacionim sudom, isti u svojoj presudi PAKR br. 528/2019 od 16. aprila 2019. godine, u vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva da nema status “službenog lica”, ocenio da:

“[...] stoji činjenica da je [podnosilac zahteva] državljanin Republike Albanije i da Institut za Međunarodne Studije koju zastupa optuženi, je osnovan u Albaniji ali iz ove činjenice se ne može zaključiti da optuženi u konkretnom slučaju nema svojstvo službenog lica. Jer, prema Zakonu Javne Nabavke Kosova br. 2003/17, ovaj Institut, kao zainteresirana stranka je izrazila ponudu na Kosovu kao ekonomski operator (pružio je

usluge, odnosno ugovorio je rad) i [podnosilac zahteva], osim što zastupa Institut kao službeno lice, prilikom dobijanja tendera od ugovornog tela (Univerzitet Prištine), preuzeo je vršenje posebnih službenih dužnosti na osnovu ovlašćenja predviđenih zakonom”.

147. Sud primećuje da je Apelacioni sud u svojoj drugoj presudi, u odnosu na podnosioca zahteva, tumačio pojam “*službenog lica*” pozivajući se na Zakon o javnim nabavkama Kosova br. 2003/17, ne iznoseći konkretno obrazloženje o tome na osnovu kog stava člana 107. Privremenog krivičnog zakona Kosova podnosilac zahteva kao pravno lice ima status “*službenog lica*”, odnosno nije precizirao “***koju javnu funkciju ili koje javno ovlašćenje je podnosilac zahteva obavljao kako bi se smatrao službenim licem***”. Zapravo, Apelacioni sud je na kraju samo zaključio da se “*...ne može zaključiti da optuženi u konkretnom slučaju nema svojstvo službenog lica*”.

148. Sud u nastavku podseća na konkretan navod podnosioca zahteva iznesen u njegovom zahtevu za zaštitu zakonitosti, kojim je istakao:

“Podnosilac je kažnjen za krivično delo iz člana 341 Privremenog Krivičnog Zakona Kosova "prevara prilikom vršenja službene dužnosti". Prevara prilikom vršenja službene dužnosti se može izvršiti samo od strane "službenog lica". Imajući u obzir da je NVO "ISN" (Republika Albanija) bila u ugovornom odnosu sa Univerzitetom u Prištini, sledeća pitanja koja se trebaju razmotriti su:

- a. Da li svakom privrednom operatoru treba da se daje status "službenog lica" po Privremenom krivičnom zakonu, kao i:*
- b. Ima li mogućnosti da odgovorno lice jedne strane NVO, koja nije registrovana u Republici Kosovo, ima status službenog lica”.*

149. U kontekstu ovog konkretnog navoda, Sud podseća na obrazloženje koje je izneo Vrhovni sud, koji je u svojoj osporenoj presudi Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, istakao da: “*[...] krivično delo u kojoj je reč, može se izvršiti ekskluzivno od službenog lica i ovom prilikom, sudovi nižih instanci su potencirali u svojim odlukama činjenicu da je [podnosilac zahteva] imao ovo svojstvo, i više, citirali su zakonske odredbe koje određuju svojstvo službenog lica, iako se radi o državljaninu Republike Albanije i organizacija "ISD", je takođe imala sedište u Tirani, međutim, nije bilo sumnje da je osuđeni imao svojstvo službenog lica pošto, osim činjenice da je bio predstavnik "ISD" i dao ponudu na Kosovu kao predstavnik ekonomskog operatora, preuzeo konkretno vršenje službenih dužnosti na osnovu zakonskog ovlašćenja, kako je određeno odredbom člana 107. PKZK-a [Privremenog Krivičnog Zakonika Kosova].*”

150. Na osnovu gore navedene presude Vrhovnog suda, Sud primećuje da je on, u vezi sa kvalifikovanjem podnosioca zahteva kao “*službeno lice*”, potvrdio tumačenja nižestepenih sudova na taj način što je utvrdio da je “*[podnosilac zahteva] preuzeo konkretno vršenje službenih dužnosti na osnovu zakonskog ovlašćenja, kako je određeno odredbom člana 107. PKZK-a [Privremenog Krivičnog Zakonika Kosova]*”, međutim nije precizirao koji je stav član 107. PKZK-a primenljiv u njegovom slučaju, a takođe nije precizirao ni koje je javno ovlašćenje i posebne poslove obavljao u okviru tog ovlašćenja.

151. U tom pogledu, Sud ponavlja da je ESLJP, između ostalog, u gore citiranoj presudi *Hadjianastassiou protiv Grčke*, zauzeo stav da domaći sudovi treba "s dovoljnom jasnoćom da iznesu pravne osnove na kojima zasnivaju svoju odluku" (vidi, u ovom kontekstu, i slučaj Suda KI87/18, podnosilac "*IF Skadeforsikring*", citiran u tekstu iznad, stav 61).
152. Dalje, Sud primećuje da ovakvo dovoljno i jasno obrazloženje u vezi sa statusom "*službenog lica*" nije dato podnosiocu zahteva ni u jednoj od presuda redovnih sudova, već naprotiv, njegov status se uvek utvrđivao upotrebom analogije na osnovu Zakona o javnim nabavkama br. 2003/17, ne obrazlažući ni jednom jedinom rečju na osnovu kog stava člana 107. Privremenog krivičnog zakona podnosilac zahteva ima svojstvo službenog lica.
153. Da je Vrhovni sud odgovorio na suštinski navod podnosioca zahteva o njegovom kvalifikovanju kao službeno lice bez obzira na odgovor koji bi dao na ovaj navod (odnosno, bez obzira da li bi ovaj navod bio prihvaćen kao opravdan ili odbijen kao neosnovan), u tom slučaju bi bio ispunjen uslov "saslušane stranke" i pravilnog sprovođenja pravde (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj Suda KI145/18, citiran u tekstu iznad, stav 58).
154. U tom smislu, Sud ukazuje da nije dužnost Ustavnog suda da ispituje u kojoj meri su navodi podnosioca u postupcima pred redovnim sudovima opravdani. Ipak, procesna pravda zahteva da se na suštinske navode koje su stranke iznele pred redovnim sudovima mora pravilno odgovoriti - posebno ako se tiču pravnog tumačenja koje se odnosi na kvalifikovanje podnosioca zahteva kao službeno lice, što direktno utiče i na kvalifikaciju krivičnog dela za koje je oglašen krivim.
155. Sud ponavlja da je podnosilac zahteva, kako pred nižestepenim sudovima, tako i pred Vrhovnim sudom, pokrenuo pitanje analognog tumačenja i primene Zakona o javnim nabavkama. Pored toga, podnosilac zahteva je u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti, podnetom 12. juna 2019. godine, takođe konkretno naveo da "*Primena Zakona o Javnim Nabavkama da se da status službenog lica [podnosiocu zahteva] je proizvoljna, Čak i kada bi Zakon o Nabavkama određivao značenje izraza "službeno lice" u krivičnom pravu je zabranjena analogija stoga i odredbe ovog zakona ne bi mogle naći primenu, zato što status službenog lica mogu imati samo osobe koje su na taksativan način određene u Krivičnom zakonu. Zabrana primene analogije u krivičnom pravu je u funkciji pravne sigurnosti subjekata pravde. Jasno se primećuje da je u ovom krivičnom postupku Apelacioni sud povredio ovaj princip. Zabrana analogije je taksativno predviđena u članu 1 stav 3 Privremenom Krivičnog Zakonika Kosova na osnovu kojeg: "Definicija krivičnog dela mora da bude precizno propisana, a analogno tumačenje nije dozvoljeno".*"
156. Na osnovu napred navedenog, Sud utvrđuje da su osnovani navodi podnosioca zahteva da Zakon o javnim nabavkama ne pruža definiciju "*službenog lica*", međutim, ovaj Sud ponovo naglašava da su se redovni sudovi u svojim odlukama pozivali na ovaj zakon da bi obrazložili da je podnosilac zahteva, u svojstvu zastupnika kompanije, pružao usluge kao ekonomski operater za potrebe jednog javnog organa.

157. Prema tome, imajući u vidu gore navedene primedbe i postupak u celini, Sud smatra da je Vrhovni sud potvrdio stav redovnih sudova, ne odgovarajući na konkretan navod podnosioca zahteva u vezi sa tumačenjem i primenom Zakona o javnim nabavkama, kojom prilikom je kao rezultat toga, podnosilac zahteva okvalifikovan kao službeno lice.
158. Shodno tome, Sud nalazi da osporena presuda [Pml. br. 253/2019] Vrhovnog suda od 30. septembra 2019. godine nije ispunila kriterijume obrazložene sudske odluke kao sastavnog dela prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, jer je propustio da u dovoljnoj meri odgovori na suštinske navode podnosioca zahteva kada je potvrdio odluke redovnih sudova kojima je on okvalifikovan kao službeno lice.
159. Sud ponovo naglašava da se ovaj zaključak odnosi isključivo na osporene presude sa stanovišta tumačenja zakona, a posebno na obrazloženje sudske odluke od strane Vrhovnog suda u okolnostima slučaja podnosioca zahteva i ni na koji način ne prejudicira ishod merituma njegovog slučaja u ponovljenom odlučivanju. Sud naglašava da nije pozvan da odlučuje o individualnoj krivičnoj odgovornosti podnosioca zahteva, što je prvenstveno stvar na proceni redovnih sudova (vidi presudu *Streletz, Kessler i Krenz protiv Nemačke*, predstavke br. 34044/96, 35532/97 i 44801/98, od 22. marta 2001. godine, stav 51). U tom kontekstu, Sud naglašava da se njegovo utvrđenje da je presuda Vrhovnog suda doneta uz povredu prava podnosioca zahteva na obrazloženu sudska odluku, odnosi isključivo na navod koji je podnosilac izneo u svom zahtevu pred Sudom.

Zaključci

160. Sud je ispitao sve navode podnosioca zahteva i primenio na tu ocenu sudska praksu Suda i ESLJP-a u pogledu principa kontradiktornosti i jednakosti oružja i nepostojanja obrazložene sudske odluke, kao principa i garancija zajamčenih članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP.
161. Što se tiče navoda podnosioca zahteva o povredi principa “jednakosti oružja” i “principa kontradiktornosti” kao rezultat neprihvatanja predloženog dokaza od strane redovnih sudova, Sud je utvrdio da su neosnovani navodi podnosioca zahteva da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP.
162. Što se tiče nepostojanja obrazložene sudske odluke, Sud je utvrdio da je Vrhovni sud, prilikom donošenja presude Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, propustio da obrazloži suštinske navode podnosioca zahteva i nije obrazložio svoju odluku u pogledu njegovog kvalifikovanja kao službeno lice.

Zahtev za održavanje rasprave

163. Sud, takođe, podseća da je podnosilac zahteva tražio da se održi javna rasprava.
164. Sud podseća da pravilo 42. [Pravo na raspravu i odustajanje] stav 2. Poslovnika propisuje da “Sud može zakazati raspravu ukoliko veruje da je ista neophodna radi razjašnjavanja dokaza ili zakona”.

165. Sud primećuje da je gore navedeno pravilo Poslovnika diskrecione prirode. Kao takvo, ovo pravilo samo predviđa mogućnost da Sud naloži održavanje rasprave u slučajevima kada veruje da je ona potrebna radi razjašnjenja pitanja dokaza ili zakona. Dakle, Sud nije dužan da naloži održavanje rasprave ako smatra da su postojeći podaci u spisima predmeta dovoljni da se bez ikakve sumnje dođe do meritorne odluke u slučaju koji se razmatra (vidi slučaj Ustavnog suda KI34/17, podnositeljka *Valdete Daka*, presuda od 1. juna 2017. godine, stavovi 108-110 – u kojoj se kaže da “*Sud smatra da su dokumenti koji se nalaze u zahtevu dovoljni da odluči o slučaju [...]*”).
166. U konkretnom slučaju, Sud je imao uvid u originalni spis predmeta i svu potrebnu dokumentaciju, stoga Sud ne smatra da postoji bilo kakva nejasnoća u pogledu “*dokaza ili zakona*” i iz tog razloga ne smatra potrebnim održavanje rasprave. Dokumenti sadržani u zahtevu su dovoljni za odlučivanje u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva.
167. Shodno tome, Sud, jednoglasno, odbija kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za zakazivanje rasprave.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilom 59 (1) (a) Poslovnika, na sednici održanoj dana 9. decembra 2020. godine

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI, većinom glasova, da je zahtev prihvatljiv;
- II. DA UTVRDI, većinom glasova, da je došlo do povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke povodom navoda podnosioca zahteva o njegovom kvalifikovanju kao službeno lice;
- III. DA PROGLASI nevažećom presudu Vrhovnog suda Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine, u odnosu na podnosioca zahteva;
- IV. DA VRATI presudu Vrhovnog suda Pml. br. 253/2019 od 30. septembra 2019. godine na ponovno odlučivanje u skladu sa nalazima ove presude Ustavnog suda;
- V. DA NALOŽI Vrhovnom sudu da što je pre moguće, a najkasnije do 30. aprila 2021. godine, obavesti Ustavni sud u vezi sa preduzetim merama za sprovođenje ove presude Suda u skladu sa pravilom 66 (5) Poslovnika;
- VI. DA OSTANE snažno posvećen ovom pitanju u očekivanju izvršenja ove presude;
- VII. DA ODBIJE, jednoglasno, zahtev podnosioca za održavanje rasprave;
- VIII. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa članom 20.4 Zakona, objavi istu u Službenom listu;
- IX. DA PROGLASI da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac

Radomir Laban

Radomir Laban

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi

Arta Rama-Hajrizi